

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ İKTİSAT FAKÜLTESİ
MEZUNLARI CEMİYETİ
AYLIK YAYIN ORGANI

İKTİSAT DERGİSİ

MART 1970

SAYI 69

TÜRLON

Türk Nylon 6 ipliği

SİFAŞ

SENTETİK İPLİK FABRİKALARI
A. Ş.

MERKEZİ : Bursa — Sanayi Bölgesi Telefon: 33 12 — 26 44
BÜRO : Bursa — Atatürk Caddesi, Ticaret Bankası, İş Han Kat 1
Tlf: 44 89
BÜRO : İstanbul — Unkapanı Atatürk Bulvarı, Manifaturacılar
Çarşısı No. 3501 — 3502 Telefon: 22 35 73 — 27 72 53

Dikkat !

Daha evvel başka yerde basılan yazılara ücret ödenmez. Yazılarda ki fikirler yazarlara aittir. Cemiyeti ve dergiyi sorumlu kılmaz gönderilen yazılar basılsın veya basılmasın iade edilmez.

Reklâm Tarifesi

Ön kapak içi	500.— TL.
İç sahife	400.— TL.
Arka kapak içi	500.— TL.
Arka kapak	750.— TL.

İKTİSAT DERGİSİ

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ İKTİSAT FAKÜLTESİ
MEZUNLARI CEMİYETİ YAYIN ORGANIDIR

İktisaden zayıf bir millet fakrî sefaletten kurtulmaz; Kuvvetli bir medeniyete, refah ve saadete kavuşamaz; İçtimai ve Siyasî felâketlerden yakasını kurtaramaz.
K. ATATÜRK

CİLT : XI

SAYI : 69

MART 1970

Fiatı : 2.5 T.L.

Yıllık: 30-6 Aylık: 15 TL.

YAZI HEYETİ :
İSTANBUL

GÜNGÖR ADAK

NIHAT BATUR

FARUK ÇEHRELİ

RAGİB EKŞİOĞLU

ZEKİ ERGİNSU

ESİN KUYULULU

ŞEMSEDDİN GÜLER

MECİT PİRHASOĞLU

YALÇIN SARI

ORHAN SOFUOĞLU

ATALAY ŞAHİNOĞLU

REŞAD UMUR

RİDVAN YÜKSELEN

ANKARA

OKTAY EMED

İ. TANER BERKÜN

ORHAN BULDAÇ

FAHRETTİN TUNÇÖZ

YAŞAR YAŞER

Sahibi : Cemiyet Adına OKTAY EMED

Yazı İşleri Müdürü : NİHAT BATUR

İdare Müdürü : FARUK ÇEHRELİ

İdare Yeri : Tünel Galip Dede Cad. No. 48/1

Telefon : 44 04 36 - 49 89 03

Basıldığı yer : YENİLİK BASİMEVİ

İÇİNDEKİLER

2. Derginin Sesi ***
3. Ekonomik Durum Renan BAYKAN
7. Ayın Ekonomik Olayları Faruk ÇEHRELİ
11. Yurt Dışından Teknik
Bilgi ve Hizmet Temini Eyüp KARADAYI
13. Serbest Mali Müşavirlik
Kanun Tasarısı
37. Yatırım Projeleri Teşvik Tedbirleri
ve Uygulamalar Nurettin ÖZŞİMŞEK

Derginin Sesi !...

Sevgili ve değerli okuyucularımız,

İktisatçıların çalışma sahalarından bir olan Muhasebe ve Mali Müşavirlik mesleğini disipline etmek, bu mesleği yeterli bilgisi olmayan Alaylılar elinden kurtarmak için senelerdir uğraşmaktayız. Hatırlanacağı üzere bu yoldaki çalışmalarımız «Serbest Hesap Mühassıslığı Kanun Tasarısı» ismi altında olgunlaşarak muhtelif zamanlarda Hükümetlerin, Komisyonların tetkiklerinden geçirilerek T.B.M.M. sine kadar getirilmişti. Ancak, bütün iyi niyet ve arzulara rağmen bir türlü Kanunlaşamayan bu tasarının, Yeni Hükümetin programı dahilinde, Personel Kanunu gibi ele alındığı ve önümüzdeki günlerde Mecislerde görüşme konusu yapılacağını öğrenmiş bulunuyoruz.

Dergimizde, çoğumuzu yakından ilgilendiren, uzun zamandır arzuladığımız bu mesleğin doğuşunun esas prensiplerini teşkil eden Kanun tasarısının son şeklini, bu sayısıyla ayrı bir ek olabilecek şekilde yayınlamış bulunuyoruz. Dikkat edileceği gibi son tasarıya kadar çalışmalarda, ayrıca Yeminli Serbest hesap mühassıslığı adı altında yer alan imtiyaz kaldırılmıştır. Tamamiyle ihtisasa dayanan Mühendislik, Avukatlık, Doktorluk v.s. gibi diğer mesleklerde de böyle bir ayırımın olmayışı adil bir davranışın ifadesi olarak kabul edilmelidir. Böylece, son tasarıyla meslek içinde daima ikilik yaratacak, bazı şahıslara tanınması düşünülen imtiyazın kaldırılmasıyla doğmadan öldürülmek istenen Serbest Hesap Mühassıslığı; sınıfsız, bölünmemiş bir meslek olmak vasfıyla kanunlaşacaktır.

Sizlere sunduğumuz ve hükümet teklifi olarak Meclislerde müzakeresi önümüzdeki günlerde söz konusu olacak bu tasarı hakkında görüş ve düşüncelerinizi incelemeleriniz sonunda acele bizlere bildiriniz.

Dergimiz ve Cemiyet Yöneticileri; sizlerden gelecek teklif ve temennilere göre davanızla ilgili hususları gereken mercilere duyuracak ve bütün güçleriyle gerçekleştirmesini savunacaklardır.

Sevgi ve Saygılarımızla,
İKTİSAT DERGİSİ

Ekonomik Durum

Renan BAYKAN

GENEL

Son senelerde, içinde bulunduğumuz mevsimde hissedilen para darlığı bu yıl da, her zamankinden daha kuvvetli olarak kendini göstermiştir. Likidite sıkıntısını doğuran çeşitli faktörlere ilâveten, bu kez, 1969 yılı sonunda Devlet harcamalarının kısılması ve 75 sayılı - İthalâtta mal bedeli Türk lirası karşılıkları Bankalarca, Merkez Bankasına talep anında devrini âmir bulunan - Tebliğ olumsuz rol oynamıştır.

Ekonomistler ve iş adamları, son zamanlarda, ekonominin dar boğazda bulunduğu, sanayiın ham madde ihtiyacının transfer gecikmeleri yüzünden karşılanamadığı görüşünde birleşmektedirler. Bu buhran devresine girmek üzere olan ekonominin olumlu yöne çevrilmesi sağlanamadığı takdirde işsizlik - üretim düşüklüğü fâsit dairesine girilmiş olunacaktır.

Hiç olmazsa ihracata yönelmiş sanayiın, ham madde teminindeki zorluklarının önlenmesi, tahsis edilen döviz oranının yükseltilmesi zorunludur.

Yeni malî kanunların reddi dolayısıyla doğacak bütçe açığının nasıl kapatılacağı merakla beklenmektedir.

İthalâtçı kotalarının transferi 17 Mayıs 1969 tarihi itibarile yapılmaktadır.

Fiatlar :

Daha önce 1953 ve 1958 yılı bazlarına göre, İstanbul Ticaret Odasınca düzenlenen fiat indeksleri ile geçinme indeksleri, bu yıl başından beri 1963 bazına göre hesaplanmaya başlamıştır. Esasen Birleşmiş Milletler Teşkilâtı her beş senede bir, baz senesinin değiştirilmesini, bütün indeksler için tavsiye etmektedir.

Toptan eşya fiatları indeksi, Ocak ayında 136,7 iken bu ay % 1,5 bir artışla 138,8 seviyesine yükselmiştir. Geçen ay olduğu gibi, indeksin kapsamına giren gruplar arasında, bir önceki aya nazaran, en yüksek fiat artışı «kimyevî maddeler» de olmuştur. Bu gruba ait indeks geçen ay 149,4 iken bu defa 160,5 ye yükselmiştir.

Diğer taraftan, İstanbul ücretliler ge-

çinme indeksinde de bir önceki aya göre % 1,3 oranında bir artış meydana gelmiştir. İndeks sayısı 137 dir. En fazla artış gene gıda maddelerinde olmuştur. Bu indeks, Aralık ayında 147,3 iken Ocak ayında 148,8 seviyesine ulaşmıştır.

Para Banka :

Geçen yıl sonunda Merkez Bankası emisyonu 10.761 milyon lira iken 28 Şubat 1970 tarihinde 10.730 milyon liraya gerilemiştir. Ocak sonuna göre 100 milyon TL'ne yakın bir artış mevcuttur. Ancak, para darlığından yakınılan bir mevsimde bu artışın daha tatminkâr olması gerekirdi. Yeni Merkez Bankası Kanunu ile «açık piyasa muamelelerine cevaz verildiği halde, şimdilik bu uygulamaya geçilemeyeceği anlaşılmaktadır. Aşağıda tedavüldeki banknotların seyri gösterilmiştir.

TEDAVÜLDEKİ BANKNOTLAR (Milyon Lira)

(Ortalama) 1968	9.148
(Ortalama) 1969	10.023
(31 Ocak) 1970	10.612
(28 Şubat) 1970	10.703

Şubat sonu durumuna göre, merhun altın miktarı 62.867,500 Kg. dir. Serbest altın mevcudu ise 37,7 milyon Kg. dir.

Aynı tarihteki, konvertibl döviz ihtiyacı Ocak nihayetinde 829 milyon liradan, tekrar bir yükselme ile 1.012 milyon liraya çıkmıştır. Döviz borcu aynı şekilde geçen ay sonuna göre bir miktar yükselerek 464 milyon lira olmuştur.

DIŞ TİCARET

1969 Yılında ihracatımızı Program he-

MADDE GRUPLARINA GÖRE İHRACAT DURUMU

Madde Grupları	1968	1969	1.000 \$
Tarla ürünleri ve hububat	9.166	6.312	
Meyve ve Sebzeler	125.616	160.539	
Sanayi bitkileri	23.098	202.507	
Hayvansal maddeler	25.226	26.131	
Su ürünleri	4.523	6.253	
Madencilik	25.348	34.271	
Sınai mamüller			
Gıda ve içki	29.350	53.505	
Dokuma	7.609	14.947	
Orman ürünleri	1.648	1.697	
Deri kösele mamülleri	248	815	
Kimyasal maddeler	4.14	8.438	
Cam mamülleri	902	272	
Metal	16.326	8.251	
Elektrikli makineler	73	508	
Diğer sınai mamüller	691	1.394	
Sair maddeler	6.405	10.994	
T o p l a m	496.396	536.834	

definin bir miktar gerisinde kalarak 537 milyon dolara ulaşmış bulunmaktadır. Diğer taraftan 1969 yılı ithalatı ise 801,2 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Aşağıda 1968 yılı ile mukayeseli olarak geçtiğimiz yılda gerçekleşmiş bulunan «gruplar itibarile» ihracatımızın durumu gösterilmiştir.

Yukarıdaki tablodan anlaşılacağı gibi 1969 yılı bir önceki seneye nazaran ihracatı artan maddeler; Meyve ve sebze, hayvansal maddeler, su ürünleri, madenler, yiyecek maddeleri ve dokuma, deri ve kösele mamülleri, kimyasal maddeler ve elektrikli makine ve cihazlardır. Meyve ve sebze grubu içinde yer alan fındık

ihracının geçtiğimiz yıl önemli derecede yüksek olduğuna daha önce değinilmişti. Bu maddenin geçen yıla göre artış oranı % 45 olarak hesaplanmıştır. Öte yandan, vergi iadeleri nedeniyle portakal ve diğer yaş meyvelerin ihracatında hissedilir gelişmeler olmuştur.

1969 Yılında sınai ürünler ihracatının artışı, özellikle içki ve gıda ile dokuma sanayi dallarındaki gelişmeden doğmuştur. Buna mukabil cam ve metal sanayii alanında bir gerileme göze çarpmaktadır. Cam fabrikalarındaki fırın çökmesinden doğan üretim kısılması, etkisini ihracatta da göstermiştir.

Bölgelere göre ihracatımızın durumu şöyledir:

BÖLGELERE GÖRE İHRACATIMIZ

	1 9 6 8	1 9 6 9	1.000 Dolar
O.C.D.E.	353.821	383.081	
Kliringle	102.220	108.090	
Diğer	40.328	45.663	
Genel :	496.369	536.834	
C.E.E.	164.146	214.857	
A.B.D.	75.533	59.885	
E. F. T. A.	85.111	80.964	
Japonya	16.506	12.606	
Diğer O.C.D.E.	15.525	14.769	
Doğu bloku	90.019	90.564	
Diğer kliringli	12.201	17.526	
Serbest dövizli			
Anlaşmalar	9.737	19.895	
Diğerleri	30.891	25.768	

1969 Yılında ihracatımızın % 71 i O.C.D.E. % 20 si kliringli ve % 9 diğer bölgelere yönelmiştir. Genel olarak O. C. D. E ve kliringli ülkelere yapılan ihracat artmıştır. Ancak E.F.T.A. ve A.B.D. ye yapılan ihracatta bir düşme görülmektedir.

1969 Yılında ithalât da program he-

defleri altında kalmış bulunmaktadır. Program hedefleri ile gerçekleşme arasındaki olumsuz fark % 6,8 oranındadır. Bu dönemde program ithalâtı düşmüş kendini finanse eden ithalât ise artmıştır. Aşağıdaki tabloda ithalâtımızın gerçekleşme durumu gösterilmiştir.

İTHALÂTIN GERÇEKLEŞMESİ

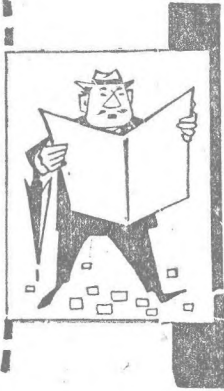
	1 9 6 8 Kesin sonucu (Mil. \$)	1 9 6 9 Program hedefi (Mil. \$)	1 9 6 9 Kesin sonucu (Mil. \$)
Program İthalâtı	670,3	695,0	637,8
Liberasyon	360,8	355,0	344,1
Tahsisli İthal Malları	201,8	235,0	189,4
Anlaşmalar	107,7	105,0	104,3
Kendini Finanse eden İthalât	93,4	165,0	163,4
NATO - Enfrastrüktür	2,1	2,0	3,0
Özel Yabancı Sermaye	5,7	15,0	10,0
Proje Kredileri	63,4	130,0	75,0
Surplus	—	—	2,3
Bedelsiz İthalât	17,4	18,0	54,0
Diğerleri	4,08	—	19,1
T o p l a m :	763,7	860,0	801,2

Ü R E T İ M :

Geçen seneki toplam sınaî üretim rakamları henüz elimize geçmemiş bulunmakla beraber, 1969 Kasım ayına kadar olan durum; sınaî üretimin 1968 yılına göre gelişme kaydetmiş bulunduğunu göstermektedir.

Petrol Dairesince açıklanan rakamlara göre, 1969 yılında % 15,9 bir artışla 3.599.194 ton yerli ham petrol üretilmiştir.

Geçtiğimiz devre içinde pamuk yağı rekoltesinin 90.000 ton olarak idrâk edildiği bildirilmektedir. Diğer taraftan ilk tahminlerin askine zeytinyağı rekoltesinin de 50.000 ton civarında olduğu anlaşılmıştır.

Ayın Ekonomik Olayları

Faruk ÇEHRELİ

Birleşik avrupa ideali

Ortak Pazarın, muhtelif istihalelerden geçtikten sonra varacağı düşünülen nihai hedefi, siyasî bir birleşmeyi imkân dahiline koymaktır. Ekonomik yönden yakınlaşma ve birleşmenin tahakkuk etmesi halinde siyasî bir birleşme karşılıklı anlayış ve demokratik örgüt içinde düşünülemez. Ekonomik yakınlaşma ve birleşem olmadan yapılan siyasî bir işbirliği ergeç bölünmeye mahkûmdur. Tarihte ilk defa diyebileceğimiz anlamda Avrupa şumullü, temelleri kuvvetli, güçlü ve dağılma sebepleri önceden hesablandığı için uzun ömürlü bir birlik kurma ortamına girmiş bulunmaktadır. Güçlü Amerika ve Rusya karşısında küçük Avrupa devletlerinin ekonomik ve siyasî bekası büyük riziko altındadır. Rusya askeri gücü ile tehditkâr bir durum taşıırken Amerika her geçen gün Avrupa'yı ekonomik yönden

biraz daha fazla istilâ etmektedir. Çin tehlikesi ise bütün dünya memleketlerinin rahatını kaçırmaktadır. Asrımızın karakteristiği olan makineleşmenin doğurduğu büyük istihsal ve gene makineleşmenin icab ettirdiği büyük kapital ve pazar, milliyetçi hareketler karşısında Avrupa ülkelerinin tek başlarına tahakkuk mevkiine koyabilecekleri problemler olmaktan çıkmıştır. Avrupa'nın ekonomik birliğe gidişinin özet olarak nedeni budur. Ekonomik birliğin kuvveti ve devamlılığı siyasî bir birlikle daha etkili olarak sağlanabilir. Avrupa'nın yakın tarihte Macaristan'da ve Çekoslovakya'da meydana gelen olayları unutmamasına imkân yoktur.

Aşağıda Ortak Pazar içinde yapılan siyasî bir birliğin kurulması için muhtelif konuları kapsayan bir anketin sonuçlarını veriyoruz.

1) Ortak Pazarın, Avrupa'nın BİRLEŞİK DEVLETLERİ haline gelmesini istiyor musunuz?

İngiltere % 30 evet, (% 48 hayır)
Fransa % 67 evet (% 11 hayır)
Almanya % 69 evet (% 9 hayır)
İtalya % 60 evet, (% 7 hayır)
Hollanda % 64 evet, (% 17 hayır)
Belçika % 6 evet, (% 10 hayır)
Lüksemburg % 75 evet, (% 5 hayır)

(Bu nabız yoklaması, Ortak Pazar ve İngiltere'de büyük gazeteler, haber ajansları ve kamu oyu yoklamaları servisleri tarafından yapılmıştır)

Bu soruya ortalama olarak EVET cevabı verenlerin oranı yüzde 65'i bulmaktadır.

2) Avrupa parlamentosunun halkın direkt oyu ile seçilmesini istiyor musunuz?

İngiltere % 25 evet, (% 55 hayır)
Fransa % 59 evet, (% 15 hayır)
Almanya % 66 evet, (% 9 hayır)
İtalya % 55 evet, (% 6 hayır)
Hollanda % 59 evet, (% 11 hayır)
Lüksemburg % 71 evet, (% 10 hayır)

Bu soruya EVET cevabı verenlerin ortalaması yüzde 60'ı bulmaktadır.

3) Milli hükümetinizin üstünde ORTAK BİR HÜKÜMETİN, Savunmanız, Dışişleriniz ve ekonominiz için ortak bir politika uygulamasını kabul eder misiniz?

İngiltere % 22 evet, (% 60 hayır)
Fransa % 49 evet, (% 28 hayır)
İtalya % 51 evet, (% 10 hayır)
Hollanda % 50 evet, (% 32 hayır)
Belçika % 51 evet, (% 19 hayır)
Lüksemburg % 47 evet, (% 35 hayır)
Soruya EVET cevabı verenlerin oranı % 52'dir.

4) Birleşik Avrupa Devletlerinin Başkanlığına gelecek bir yabancı için (fikirleri ve programı sizin görüşlerinize uyuyorsa) oy verir misiniz?

İngiltere % 39 evet, (% 41 hayır)
Fransa % 61 evet, (% 22 hayır)
Almanya % 69 evet, (% 12 hayır)
İtalya % 45 evet, (% 19 hayır)
Hollanda % 63 evet, (% 18 hayır)
Belçika % 52 evet, (% 24 hayır)

Lüksemburg % 67 evet, (% 20 hayır)
Bu nabız yoklamasında soruya EVET cevabı verenlerin oranı yüzde 59'u bulmaktadır.

TÜRKİYE ÇABUK KÂRLAR VADETMIYOR AMERİKA BASININ TÜRK EKONOMİSİNİN GELECEĞİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞÜ

13 Mart 197 tarihli Journal of Commerce gazetesinde yayınlanan «Türkiye çabuk kârlar vâdetmiyor - Turkey Offers No Quick Profits» başlıklı ve İstanbul mahreçli yazıda belirtilen ana noktalar şunlardır:

— Ekonomik güçlüklerle yüzyüze bulunan Türkiye'ye yatırım yapacak yabancı iş adamları oldukça uzun bir bekleme devresin göze almalıdırlar.

— Yabancı bir gözlemcinin ifadesiyle, «Yavaş yavaş uyanmağa başlayan uyukulu dev» uzun bir sürede - belki 20 yılda - sermayenin verimliliği açısından gerçek bir istikbal vâdetmektedir. Ancak halihazırda döviz sıkıntısı çekmekte olup, belki de bir devalüasyonun eşiğindedir.

— Gazetenin mülâkat yaptığı iş adamları, «Boğucu bir kırtasiyecilik, muazzam bir bürokrasi ve mütemadiyen değişen kararlar» dan yakınmışlardır. Ayrıca, islâmiyetin çalışmam, tasarruf ve para ile

İlgili geleneklerinin yaygınlığı; mazideki büyük millet olma ve şimdiki iktisaden geri kalmışlığın doğurduğu üstünlük madunluk kompleksleri de iş adamlarının karşılaştığı yan - problem olarak nitelendirilmektedir. Bunun yanında, hükûmetin iktisadî hayata müdahalesinin de çok yüksek olduğu belirtilmektedir.

— Bununla birlikte, Türkiye yabancı iş adamları için istikbal vâdetmektedir. Şöyle ki:

a — Arap ülkeleri ve Kuzey Afrika'ya ihracat bakımından Türkiye iyi bir üstür.

b — Her türlü sınaî maddeler ile Hükûmetin müsaade etmesi halinde tüketim mallarına yapılacak yatırımlar sement verecek niteliktedir. Bu listeye orman ürünleri ve kâğıt, plâstikler, kimyev maddeler, demir ve çelik ile haberleşme malzemesi girebilir.

c — Türkiye'nin mükemmel bir istikbale sahip olduğu turizm de - altyapı tesisleri henüz tamamlanmamış olmakla beraber - yatırım için iyi bir alan teşkil etmektedir.

d — Elektronik hesap makineleri için vakit halen erken olsa da, oldukça yüksek bir teknik seviye isteyen makineler, buzdolabı kompresörleri, âlet - edevat alanlarına müteveccih yatırımlar da iyi bir geleceğe sahiptir.

e — Yiyecek maddelerinin işlenmesi ve konservecilik gibi tarım mamûlleri ticareti, bazı noksanlıklara rağmen iyi bir yatırım alanıdır.

Yazıda bunlardan başka, Türkiye'deki maliyet - fiat sistemlerinin yanıltıcılığına; işçiliğin ucuz ve enerjinin pahalılığına; halihazırda pekçok yabancı firmanın Türkiye'de yatırımlar yaptığına; Türk lirasının kararsızlığına; dış borç yükünün ağırlığına; Hükûmetin yabancı

sermayeyi teşvik etmekte olduğuna değinilmekte ve İngiltere, B. Almanya ve Sovyetler Birliği yanında A.B.D.'nin de turizm ve sanayi kollarında yatırım yapmak suretiyle Türkiye ile ticarî ilişkilerini geliştirebileceği, bu yönden istikbalin ümit verici olduğu özellikle belirtilmektedir.

AMERİKA'NIN DIŞ YARDIMI

Başkan Nixon'un yeni dış yardım programının temsilciler Meclisinde onaylandığı bilinmektedir.

Programa göre 1970 malî yılı içinde Amerika'nın yapacağı dış yardımların toplamı 2.195.000.000 * dolar olacaktır. Başkan ise Meclisten dış yardımın 2.630.000.000 dolar olmasını istemiştir.

Temsilciler Meclisi Dış İşleri Komisyonunun kabul etmiş olduğu tasarı üzerinde değişiklikler yapmıştır.

Değişikliklerden biri Milliyetçi Çin'e 54 milyon 500 bin dolar tutarında iki Fantom savaş uçağı filosu verilmesini ön gören değişikliktir. Meclis, buna karşılık kalkınma yolundaki ülkelere verilecek kredilerde 500 milyon dolarlık indirim yapmıştır.

ORTAK PAZAR, AMERİKA'NIN AVRUPA'YI EKONOMİK YÖNDEN İSTİLÂSINI DURDURMAK İÇİN ÇARE ARIYOR

Amerika'nın 1969 yılında Ortak Pazar ülkelerinde yapmış olduğu yatırımların tutarı 150 milyar Tl. aşmıştır. Bu durum Ortak Pazar ile Amerika arasındaki ilişkinin geleceği bakımından bir çok endişeler uyandırmaktadır.

Avrupa Komisyonu, Amerikan sanayiinin Ortak Pazar sanayi kollarını teker teker satın almasının önüne geçebilmek amacıyla alınması gereken tedbirler üzerine bir rapor hazırlatmıştır. 14 kişilik Komisyondan Collono Palino tarafından hazırlanan 400 sayfalık raporda, Avrupa-

lı firmaların «özel yardımlarla» daha genişlemelerine yardım edilmesinin şart olduğu ileri sürülmektedir.

Rapor Komisyonun görüşü olarak Konsey'e gönderilmiştir. Konseyin bu yolda bir karar alması için üzerinde yıllarda münakaşa ettiğini belirten gözlemciler, Amerikan tehlikesinin bu kadar zaman içinde zaten Ortak Pazarın büyük bir kısmını yutabileceğini ileri sürmektedirler.

Herald Tribune gazetesi tarafından verilen bu habere göre, Komisyon bu raporun bir «tedbir» den ileri gitmediğini ve Amerika'daki Avrupa yatırımlarını çoğaltmak amacını güttüğünü ileri sürmüştür.

Gözlemciler zaten durumda olan Ortak Pazar / Amerika ilişkilerinin bu raporun yayınlanmasından sonra daha da bozulabileceğini belirtmişlerdir.

JAPONYA'DA EKONOMİK FAALİYETLER VE GELİŞME

İktisadî Plânlama Genel Müdürü Ichihiri Sato (Bakan olup, kabineye dahildir) nun Parlâmento'da yaptığı demeçte, ithalâtta son tahditlerin de kaldırılacağı, gümrük vergilerinin azaltılması gibi kolaylaştırıcı tedbirler alınacağı, Japonya'nın dış ülkelerle ekonomik işbirliğinin iyileştirilmesi için gayret sarf edileceği, dış memleketlere yatırımların teşvik olunacağı, sermaye hareketlerinin ve kambiyo kontrollerinin libere edileceği, 1960 yıllarında Japonya'nın ekonomik imkânlarının büyük ölçüde arttığı ve milletlerarası itibarının yükseldiği gayri safi millî hasılânın üç misline çıkarak, dünyada ikinci sırasının işgal olduğu, 1965 malî yılında ki gerilemeye rağmen, gelişmenin bütün ümitlerin üzerinde tahakkuk ettiği ve son üç yılda sabit fiatlarla gelişme nisbetinin yüzde 13'den fazla olduğu, yılda yüzde

20'den fazla olan tesis ve ekipman yatırımlarının desteği ile ve artan ihracat dolayısıyla iktisadî faaliyetin hızla arttığı, ancak, fiatlardaki süratlı yükselişin ve ekonominin hızlı temposunun bir takım moneter tedbirler gerektirdiği, buna rağmen ekonominin yavaşlatılamadığı, genel mal fiatları üzerindeki tesirleri gözönünde tutularak âmme hizmetlerinin fiatlarının arttırılmamasına gayret edileceği, Mart ayında sona erecek 1969 malî yılında tediye bilânçosunun 2 milyar dolar kadar fazlalık arzemesinin beklendiği B. A. D. ekonomisinde görülen gevşeme ve Batı Avrupa ülkelerinde tatbik edilen moneter tedbirler dolayısıyla ihracatın ağırlaşabileceği buna rağmen, 1970 malî yılında tediye bilânçosunun aleyhe netice vermeyeceği ifade olunmuştur.

AMERİKAN BANKALARI FAİZ HADLERİNİ DÜŞÜRDÜLER

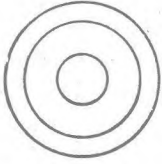
Heyecan yaratan bu haberi, diğer bazı bankaların da buna uymaları izlemiştir.

Amerika Bankası yetkilileri bu kararı «zamansız ve yanlış bir hareket» olarak nitelemişlerdir. Geri kalan bankaların da aynı yolu takip etmeleri beklenmektedir.

Amerika'daki bankalar arasında, «büyük» bakımından onbirinci sırayı alan Irving Trust Co.'nun bu hareketinin büyük bankalar tarafından takip edilip edilmeyeceği bilinmemektedir. Borsa ise «faiz düşürme» hareketinden sonra derhal harekete geçmiştir.

Amerikan Bankalarının faiz hadlerini birbiri ardından düşürmeye başlamaları, geçen haftanın en önemli ekonomik haberlerinin başında gelmiştir.

Irving Trust Co. faiz haddini yüzde 8,5 dan, yüzde sekize indirdiğini açıklayan ilk banka olmuştur. Borsa ve Amerika Bankasında.

Yurt dışından Teknik bilgi ve hizmet temini

Eyüp KARADAYI

Bilimsel verilerin hayata uygulanması olarak tamamlanabilecek tekniğin, özellikle içinde bulunduğumuz yüzyılda başdöndürücü bir hızla geliştiği ve Dünyamızın sınırlarını da aştığı bir gerçektir.

Bilim insanlığın ortak ürünüdür ama, teknik buluşlar ve bunlarla ilgili hizmetlerin alış-verişi memleketlerin ekonomik bünyelerine giren ve önemli yeri olan bir verik hâlini kazanmış bulunuyor.

Bugün en gelişmiş sanayi ülkeleri dahi teknik alış-verişi dışında kalamamakta, bilhassa az gelişmiş ülkelerin dış ticaret kalemleri arasında bu kabil hizmetlerle ilgili ödemeler ehemmiyetli bir yekûna ulaşmaktadır.

Öyle görülüyor ki, çağımızda hiçbir ülke ne kadar gelişmiş olursa olsun teknik alanda tam anlamıyla «kendine yeter» duruma gelebilecektir.

Teknik hizmet alışverişini başlıca şu kalemlerde özetlemek mümkündür; yeni buluşlar, Fabrika Tesisi, Teknik projelerin yapılması, teknik dökümanların satın alınması, eskiyen veya bozulan makinelerin veya parçalarının tamiri tahlil, analiz, testler v.b...

Bu açıklamalardan kolayca anlaşılacağı üzere, modern dünyadaki gelişmelere ayak uydurabilme teknik bilgiye dayandığına göre, memleketimizde de sanayi

gelişmesiyle beraber ve 1953 yılından beri yabancı ülkelere teknik bilgi alış-verişi gitgide artan bir seyir takip etmektedir.

Konu tamamıyla sanayii ve sanayicilerimizi ilgilendirdiğinden, pratikte teknik hizmetin nasıl sağlanacağı ve formalitelerle ilgili hususların kısaca açıklanmasında yarar görmekteyiz.

Halen yürürlükteki mevzuata göre, konu esas itibariyle hizmet karşılığı bir ücretin dış ülkelere transferini gerektirdiğinden 17. Sayılı Türk Parası Kıymetini Koruma kararı ile buna ek Tebliğlerde yer alan hükümler dairesinde sonuçlandırılmaktadır. Yukarıda sözü edilen karara ek Seri—IV. Sıra No. 3 Tebliğin konuyla ilişkin A—1, A—3 maddeleri şöyledir :

A—1 : Tamir ve montaj giderleri :

Türkiye'deki gerçek ve tüzel kişilerin, hariçte mukim gerçek ve tüzel kişilerden Türkiye'deki işleri ile ilgili olarak Türkiye'de sağladıkları tamir, montaj, developman, reproduksiyon, seslendirme ve sair benzeri hizmetleri için gerekli döviz A—3 maddesi esasları dairesinde Merkez Bankasına tahsis edilir. Ancak, hizmet hariçte yaptırıldığı takdirde, hizmetin hariçte yapılmasına zaruret olduğunun, resmi sektörde Sanayi Bakanlığı, özel Sektörde (Özel şahıslar dahil) Ticaret ve Sanayi

Odalarından alınacak bir belge ile tevsiki lâzımdır.

A—2 : Boya, apre, emprime, temizleme ve benzeri giderler :

Boya, apre, emprime, temizleme ve benzeri işler için geçici olarak ihraç edilen malların, bu kabil giderleri için döviz tahsisi, zaruri hallerde Maliye Bakanlığı ile Ticaret Bakanlığının önceden müsaadesine bağlıdır.

A—3 : Teknik Yardım :

Türkiye'deki gerçek ve tüzel kişilerin hariçte mukim gerçek ve tüzel kişilerden Türkiye'deki işleri ile ilgili olarak sağladıkları etüd, öğretim, uzmanlık, hakemlik proje, revizyon, ekspertiz, tahlil ve benzeri hizmetler karşılığında ödenen ücretlerin, vergiler ve sosyal mükellefiyetlerin indirilmesi suretiyle bulunacak sâfi tutarlarından, iglilinin Türkiye'deki masrafları tenzil edildikten sonra bakiyesi için döviz tahsis ve transfer edilir.

Hizmet Türkiye'ye gelinmeksiznin dışında ifa edildiği takdirde, mer'i kanunlar gereğince kesilmesi gereken meblâğ dışındaki net ücret transfer edilir.

Bu madde gereğince ücret ödenebilmesi için :

a) Hizmetlinin istihdam gayesine uygun evsafı haiz bulunduğunun, referansların tetkiki suretiyle özel sektör için ilgili meslekî teşekküllerden, öğretim hizmetleri için Millî Eğitim Bakanlığından (Üniversite ve yüksek öğretim müesseseleri bu kayıttan müstesnadır.) (Resmî sektör için ilgili oldukları Bakanlıklardan alınacak belgelerin eklenmesi suretiyle tevsiki ve

b) Transferi talep edilen ücretin hesap şeklini gösteren bir mektupla, Merkez Bankasına müracaat edilmesi gerekir.

Ancak, hizmet mukavelesinde transfer edilecek meblâğ tesbit edilmiş bulunduğu takdirde, ilgililer doğrudan doğruya

bu meblâğın transferini isteyebilirler. Hizmetlerin Türkiye'ye geliş ve dönüş bilet ücretleri ayrıca ödenebilir.

Yabancıların Türkiye'de yapamayacakları işler hakkındaki mevzuat hükümleri mahfuzdur.

Açıklanan maddelerin ağırlık noktası yurd dışında talep edilecek teknik hizmetin, yurd içinden temininin mümkün olması ve hizmeti yapacak yabancı Firmanın da ehliyetinin tesbiti hususlarında toplanmaktadır.

Uygulama şöyle yapılmaktadır : Bir sanayici evvelâ yurd dışındaki herhangi bir Firma ile sağlayacağı teknik hizmeti detaylarıyla belirten ve ödenecek ücretle te'diye şartlarını da gösteren bir sözleşme yapacaktır.

Ancak tamirat işleriyle, döküman temininde veya analiz, test gibi nisbeten basit hizmetlerde, proforma fatura da yeterlidir.

Sözleşme veya proforma faturanın mahalli Ticaret Odalarınca tasdiki suretiyle veya yabancı firmanın ehliyetini belirten referanslar da eklenerek, bir dilekçe ile bağlı oldukları Sanayi Odasına müracaat edilmesi gerekmektedir.

Dilekçe'de konu özetlenir ve temin edilecek teknik hizmet belirtilerek T.C. Merkez Bankasına ibraz edilmek üzere, yabancı Firma adına ehliyet belgesi talebinde bulunulur.

Sanayi Odalarından bu suretle alınacak belge T.C. Merkez Bankasındaki dosyasına tevdi edilerek transfer sağlanır ve Sanayicinin döviz hesabı kapatılmış olur.

Bu yazımızda genel hatlarıyla bir hizmet transferinin nasıl yapılacağı belirtilmeğe çalışılmıştır.

Bunun dışında özellik arzeden diğer hizmet şekilleriyle yurd dışından Uzman, montör celbi ve analiz, test işlerini diğer bir yazımıza konu yapacağız.

Maliye Bakanlığınca hazırlanan, 16.1.1966 tarihinde Bakanlar Kurulunca Millet Meclisine arzı kararlaştırılan, 21.3.966 tarihinde Millet Meclisine arzedilen, Millet Meclisi Geçici Komisyonunca görüşölüp değıştirilen (Esas No. 1/166, Karar No. 2) yüksek başkanlığa 29.6.967 tarihinde arzedilen, değışiklikleri havi

Serbest Mali Müşavirlik KANUN TASARISI

SERBEST MALÎ MÜŞAVİRLİK KANUN TASARISI**BİRİNCİ BÖLÜM**

Serbest malî müşavirlik ve yeminli malî müşavirlik
mesleki

Serbest ve yeminli malî müşavirlik

MADDE 1. — Bu kanun hükümlerine göre meslek icrasına hak kazananlara «Serbest malî müşavir» ve «Yeminli malî müşavir» denir.

Meslekin konusu

MADDE 2. — Genel olarak serbest malî müşavirlik ve yeminli malî müşavirlik;

a) Gerçek ve tüzel kişilerin veya teşebbüs ve işletmelerinin muhasebetlerini kurmak, muhasebe, malî kanunlar ve bunların uygulamaları ile ilgili işlerini düzenlemek, genel olarak muhasebe, işletmecilik ve malî mevzuat ile ilgili konularda istişari mütalâada bulunmak,

b) (a) bendinde yazılı konularda belgelerine dayanarak bilânço ve beyanname, mütalâaname, rapor ve benzerlerini düzenlemek, murakabe, inceleme, tahlil, ıslah, tahkim, tasdik, bilirkişilik ve benzeri işleri yapmak meslekidir.

Serbest malî müşavirler ve yeminli malî müşavirler ilgililerin isteği veya idarenin re'sen lüzum göstermesi hallerinde, idare mercilerinde yukardaki işlerle ilgili olarak yazılı ve sözlü açıklamada bulunabilirler, ayrıca, gerçek ve tüzel kişilere ait hakları dâva ve müdafaa tazammun etmemek üzere, (a) ve (b) bendlerinde yazılı işlerle ilgili olarak malî kaza mercilerinde yazılı ve sözlü açıklamalarda bulunabilecekleri gibi ilgili dosyalar üzerinde de inceleme yapabilirler.

Meslekin temel ilkeleri

MADDE 3. — Serbest malî müşavirlik ve yeminli malî müşavirlik bir serbest meslektir.

Bu meslek kamu hizmeti niteliğini haizdir.

Meslek mensupları çalışmalarını kendi sorumlulukları altında tam bir bağımsızlık ve tarafsızlıkla yürütürler.

İşlerini kanunlara ve bunların uygulamalarına uygun olarak, muhasebe ve işletme ekonomisi ilkelerine ve işin gereklerine göre, doğruluk, düzenlilik ve özenle yaparlar.

Ticarette uğraşamazlar.

2 nci maddede yazılı işlerin yürütülmesi dolayısıyla gerçek ve tüzel kişilere tabi ve onların işyerlerine bağlı olarak **hizmetli niteliği ile çalışamazlar.**

Meslek mensuplarının hak ve yetkileri

MADDE 4. — Bu kanunla konulan usul ve esaslar gereğince serbest malî müşavir ve yeminli malî müşavir ruhsatını almış olmyanlar, gerçek ve tüzel kişilerin ve bunların teşebbüs ve işletmelerinin 2 nci madde kapsamına giren işlerini, bu unvanlarla yapamazlar ve bu kanunla meslek mensuplarına tanınan hak ve yetkilerden faydalanamazlar.

İKİNCİ BÖLÜM

Serbest malî müşavirlik

Genel şartlar

MADDE 5. — Serbest malî müşavirliğin genel şartları şunlardır:

- Türk uyrukluğunda olmak,
- Medenî hakları kullanma yeterliği bulunmak,
- Haysiyet kırıcı ve ağır cezayı mucip bir suçtan katiyen mahkûm olmamak,
- İyi ahlâk sahibi olmak ve meslek onur ve haysiyetine uymayan durumları bulunmamak,
- Ahlâkça iş çevrelerinin güvenliğini sarsacak bir durum ile dile gelmiş bulunmamak,
- Hileli veya taksirli şekilde iflâs etmiş olmamak.

Meslek şartları

MADDE 6. — Serbest malî müşavir olabilmek için, 5 nci maddede-
deki genel şartlardan başka aşağıdaki şartların da yerine getirilmiş
olması gereklidir :

a) Siyasal Bilgiler, İktisat ve Hukuk fakülteleriyle İktisadî, Ti-
carî ve Ticarî İlimler Akademilerinden veya meslek için gerekli kül-
türü veren benzeri yüksek okul ve fakülteden ve bunlara eşitliği Millî
Eğitim Bakanlığınca kabul olunan yabancı fakülte ve yüksek okullar-
dan birini bitirmiş olmak,

b) Devamlı olarak iki yıl bir serbest veya yeminli malî müşavir
yanında staj yapmış olmak,

c) Serbest malî müşavirlik sınavını vermiş olmak,

d) Serbest malî müşavir ruhsatını almış olmak,

Staja sayılan hizmetler

MADDE 7. — Kamu idare ve kurumları, adlî veya idarî yargı or-
ganları, İktisadî Devlet Teşekkülleri, özel kanun veya kararnamelerle
kurulan kurumlar, bankalar, sigorta ortaklıkları, sermayesi 2 milyon
veya daha çok olan sermaye ortaklıkları ile ortak sayısı en az 200 olan
kooperatiflerin ve bunların birliklerinin 2 nci madde kapsamına giren
hizmetlerinde fiilen ve uygun sicille en az üç yıl çalışanların bu hiz-
metlerde geçirdikleri sürelerin bir yılı 6 ncı maddede yazılı staj süre-
sinden indirilir.

Bu şahıslar ayrıca, bir serbest veya yeminli malî müşavir yanın-
da bir yıl meslek stajı yapmak zorundadırlar.

Serbest malî müşavirlik sınavı ve sınav komisyonu

MADDE 8. — Serbest malî müşavirlik sınavı Maliye Bakanlığı
Hesap Uzmanları Kurulu Başkanının veya görevlendireceği bir maliye
hesap uzmanının başkanlığında, 6 ncı maddenin (a) fıkrasında yazılı
öğretim kurumlarının işletme iktisadi, maliye veya muhasebe konula-
rında öğretim yapan öğretim üyeleri veya öğretim görevlileri arasın-
dan seçilecek iki üye ile Odalar Birliğince seçilecek üç yeminli malî
müşavirden kurulan Sınav Komisyonunca yapılır.

Staja ve sınava sayılan hizmetler

MADDE 9. — Uygun sicille 6 ncı maddenin (a) fıkrasında yazılı

öğretim kurumlarında işletme iktisadî maliye veya muhasebe konularında üç yıl öğretim yapan öğretim üyeleri veya öğretim görevlileri ile aynı süre ile Maliye Hesap Uzmanlığı veya Maliye Müfettişliği yapmış olanlar 6 ncı maddenin (b) ve (c) fıkralarında yazılı staj ve sınavla bağlı tutulmazlar.

Başvurma usulü

MADDE 10. — Serbest malî müşavir olmak isteyenler katılmayı diledikleri Serbest Malî Müşavirler Odalarına başvururlar.

Odalar bu başvurular üzerine isteklilerle ilgili gerekli bilgileri toplayarak inceler, steğın kabulü veya reddi kararlarını ilgililere bildirirler, isteğın kabulün niteliğindeki kararlar üzerine, durumları 9 ncü maddeye uyanlar dışında, başvuranların sınava girmesini sağlarlar.

İsteği reddolunanlar bu konudaki kararlara Odalar Birliğı nezdinde itirazda bulunabilirler.

Sınavlara en çok üç defa girilebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yeminli malî müşavirlik

MADDE 11. — Yeminli malî müşavirlik, serbest malî müşavirliğın seçilmiş ve çalışmaları bu bölüm hükümlerine bağılı bulunan ve beyan tasdiki yetkisi verilen sınıfıdır.

Seçilme şartları

MADDE 12. — Yeminli niteliğinin kazanılabilmesi için, 5 ncı maddede gösterilen şartlardan başka,

- a) Fiilen dört yıl serbest malî müşavirlik yapmış olmak,
- b) Yeminli malî müşavirlik sınavını vermiş olmak,
- b) Yeminli malî müşavirlik sınavını vermiş olmak,
- c) Yeminli malî müşavir ruhsatını almış olmak, gereklidir.

Kısmen Serbest Malî Müşavirlik hizmetine sayılan süreler

MADDE 13. — Kamu idare ve kurumları, adlî veya idarî yargı organları, İktisadî Devlet Teşekkülleri, özel kanun veya kararnamelerle kurulan kurumlar, bankalar, sigorta ortaklıkları ve 2 milyon lira veya daha çok sermayeye sahip sermaye ortaklıkları ile ortak sayısı en az 500 olan kooperatiflerin ve bunların birliklerinin 2 ncı madde kapsamına giren hizmetlerinde fiilen ve uygun sicille sekiz yıl çalışmış

olanlardan durumları 5 nci madde ile 6 ncı maddenin (a) fıkrasına uyanlar, yeminli malî müşavir yanında bir yıl staj yaptıkları takdirde 12 nci maddenin (a) fıkrası hükmünü yerine getirmiş sayılırlar.

Sınav ve sınav komisyonu

MADDE 14. — Yeminli malî müşavirlik sınavı Maliye Bakanlığı Hesap Uzmanları Kurulu Başkanı veya görevlendireceği bir Maliye hesap uzmanının başkanlığında, iki Maliye hesap uzmanı ve 6 ncı maddenin (a) fıkrasında yazılı öğretim kurumlarının işletme iktisadî, maliye veya muhasebe konularında öğretim yapan üyeleri arasından kurumlarınca seçilecek bir profesör ile odalar birliğince seçilecek iki yeminli malî müşavirden kurulan sınav komisyonunca yapılır.

Serbest Malî Müşavirliğe ve sınava sayılan hizmetler

MADDE 15. — Uygun sicille 6 ncı maddenin (a) fıkrasında yazılı öğretim kurumlarında işletme iktisad, maliye veya muhasebe konularında öğretim yapan profesörlerle yedi yıl maliye hesap uzmanlığı veya Maliye müfettişliği yapmış olanlar 12 nci maddenin (a) ve (b) fıkralarında yazılı hükümlerle bağlı tutulmazlar.

Başvurma usulü

MADDE 16. — Yeminli malî müşavir olmak isteyenler, bağlı bulundukları veya katılmak istedikleri Serbest Malî Müşavirler Odaşına başvururlar. Odalar bu başvurular üzerine istekliler hakkında gerekli bilgileri toplıyarak mütalâaları ile birlikte dosyayı Odalar Birliğine gönderirler.

Odalar Birliği başvurmayı inceler, isteğin kabul veya reddi kararlarını ilgiye tebliğ etmek üzere odalara bildirir ve kabul niteliğindeki kararlar üzerine, durumları 15 nci maddeye uyanlar dışında, başvuranın sınava girmesini sağlar.

İsteği reddolunanlar, Odalar Birliğinn bu konudaki kararlarına karşı Maliye Bakanlığı nezdinde itirazda bulunabilirler.

Sınavlara en çok üç defa girilebilir.

Yemin ve unvanın verilmesi

MADDE 17. — Sınavı kazananlar veya durumları 15 nci maddeye uygun bulunanlar Asliye Ticaret Mahkemesinde aşağıdaki şekilde yemin ederler.

«Yeminli malî müşavirliğin bir kamu hizmeti olduğunu bilerek Türkiye Cumhuriyetin kanunlarına üstün bir dikkatle uyacağıma, meslekimi tam bir bağımsızlık ve tarafsızlıkla yapacağıma, üzerime aldığım işleri doğruluk, düzen ve özenle yerine getireceğime namusum üzerine söz veririm.»

Beyan tasdiki

MADDE 18. — 2 nci madde kapsamına giren hususlarda, kanunların gereğince, kamu idare ve kurumlarına beyanda bulunmakla ödevli gerçek ve tüzel kişiler, beyanlarının içinde yer alan bilgileri yeminli malî müşavirlere tasdik ettirdikler takdirde, bu tasdik, tasdikin tanımını ve kapsamı ölçüsünde, kamu idaresinin yetkili organlarınca yapılmış bir inceleme olarak kabul edilir.

Çeşitli kanunlarla idareye tanınmış olan denetleme ve inceleme yetkililerinin kullanılmasına ve gereğinde denetlemenin ve incelemenin tekrarına ilişkin hükümler saklıdır.

Tasdikin tanımı

MADDE 19. — 18 nci maddedeki beyan tasdikinden maksat, beyanda bulunanın defter, hesap, kayıt ve belgelerine dayanılarak beyanlarının doğrulunu, kanunlar ve bunların uygulamalarına uygunluğunu incelemek ve varılan sonucu kanaati ile birlikte rapora bağlamaktır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Meslek kuruluşları ve Yüksek Disiplin kurulu

Serbest malî müşavirler odaları

MADDE 20. — Serbest malî müşavirler odaları bu kanunda kendilerine verilen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak üzere kurulan kamu kurumu niteliğinde, tüzel kişiliği olan meslek kuruluşlarıdır.

Bu kanunda kullanılan oda terimi yukarıda tanımlanan serbest malî müşavirler odalarını ifade eder.

Odaların kuruluşları ve bölge sınırları

MADDE 21. — Odalar en az yirmi meslek mensubunun bulunduğu yerlerde kurulur.

Odaların kuruluşu ile ilgili işlemler ve odaların çalışma bölgelerinin sınırları odalar birliğince belli edilir.

Yirmiden az meslek mensubunun bulunduğu yerlerin uygun durumda bulunan odaya bağlanmasına odalar birliğince karar verilir.

Odaların ünvanı, bulundukları, yer veya bölgenin adı ile «Serbest Malî Müşavirler Odası» idaresinden meydana gelir.

Meslek mensupları odalara üye olmak zorundadırlar. Yazılı oldukları odanın bulunduğu yerden başka bir yere yerleşen meslek mensupları, ayrıldıkları odadaki kaydını sildirerek, yerleştikleri çevrenin odasına yazılırlar. Odalara üye olmıyanlar serbest malî müşavirlik ve yeminli müşavirlik yapamazlar.

Odaların görevleri

MADDE 22. — Odaların görevleri şunlardır:

- a) Meslekî ahlâk ve dayanışmayı korumak, meslekin gelişmesi ile ilgili her türlü bilimsel ve sosyal çalışmalarda ve uygulamalarda bulunmak,
- b) Meslek mensuplarınca uyulması zorunlu meslekî kararlar alınması konusunda odalar birliğine tekliflerde bulunmak,
- c) Bu kanunla ve başka kanunlar ve bunların uygulamalarıyla belli edilen görevleri yapmak,
- d) Resmî makamlarca istenen meslekle ilgili bilgileri vermek ve mütalâa beyan etmek,
- e) Yukarıda yazılı konularla ilgili olarak odalara intikal edecek başka işleri yapmak.

Taşınamaz mallara sahibolma

MADDE 23. — Odalar ancak, hizmetle ilgili olarak oda genel kurulu kararı ile taşınamaz mallar almaya satmaya, ipotek verip kabul etmeye yetkilidir.

Odaların organları

MADDE 24. — Odaların organları şunlardır:

- Genel Kurul,
- Yönetim Kurulu,
- Disiplin Kurulu,
- Denetleme Kurulu.

Genel Kurul

MADDE 25. — Genel kurul, odaya kayıtlı üyelere teşekkül eder. Yılda en az bir defa (Mayıs ayının ilk haftasında) toplanır. Toplantı günü ve yeri en az 15 gün önce mektupla üyelere duyurulur. İlk toplantıda çoğunluk sağlanamadığı takdirde, toplantı on beş gün sonraya bırakılır. Bu toplantıda çoğunluk aranmaz. Toplantıyı idare etmek üzere üyeler arasından bir başkan bir başkan yardımcısı ve lüzumu kadar sekreter seçilir.

Yönetim kurulunca lüzum görüldüğü takdirde genel kurul olağanüstü toplantıya çağırılır. Yönetim kurulu, odaya kayıtlı üyelerin beşte birinin yazılı isteği üzerine genel kurulu olağanüstü toplantıya çağırmaya zorunludur. Bu istek üzerine genel kurul beş gün içinde toplanır. Olağanüstü toplantılarda münhasıran bu toplantıyı gerektiren konular görüşülebilir.

Genel kurulun görevleri şunlardır:

1. Genel olarak odaların amaçlarının gerçekleştirilmesi için gereken karar ve tedbirleri almak,
2. Yönetim kurulu, disiplin kurulu ve denetleme kurulu üyelerini seçmek,
3. Yönetim kurulunca yapılacak teklifleri incelemek ve karara bağlamak,
4. Meslek mensuplarınca uyulması zorunlu meslekî kararların alınması konusunda odalar birliğine tekliflerde bulunmak,
5. Yıllık bütçe ve kesinhesapları tasdik etmek,
6. Yönetim kurulunu ibra etmek, gerektiğinde sorumlu görülenler hakkında kovuşturmayla karar vermek.

Yönetim Kurulu

MADDE 26. — Yönetim kurulu, genel kurulca kendi üyeleri arasından bir yıl için seçilen beş kişiden meydana gelir. Ayrıca iki yedek üye seçilir.

Yönetim kurulu başkan ve üyeleri, genel kurul toplantılarına katılma ve oy kullanma hakkına sahiptirler.

Yönetim kurulu kendi üyeleri arasından bir başkan ve bir başkan yardımcısı seçer.

Yönetim kurulunun görevi, odanın işlerini kanunlar, yönetmelik-

ler ve genel kurul kararları çerçevesinde yürütmek ve odayı temsil etmektir.

Yönetim kurulu, disiplin cezaları ile ilgili olanlar dışında, yetkilerinden bir kısmını üyelerinden bir veya birkaçına veya genel sekretere devredebilir.

Disiplin kurulu

MADDE 27. — Disiplin kurulu, disiplin cezaları ile ilgili işlemleri yapmak ve kararları almakla görevlidir.

Disiplin kurulu bir yıl içinde seçilecek üç üyeden meydana gelir. Ayrıca bir yedek üye seçilir. Yönetim kurulu üyeleri, disiplin kuruluna üye olamazlar.

Disiplin cezası verilmesi ile ilgili teklifler yönetim kurulunca yapılır.

Disiplin kurulu, yeminli malî müşavirler hakkında karar alamaz.

Disiplin kurulu kararlarına karşı, tefhim veya tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Odalar Birliğinin disiplin kurulu nezdinde itiraz edilebilir.

Denetleme kurulu

MADDE 28. — Denetleme kurulu, genel kurulca üyeleri arasından bir yıl içinde seçilecek üç kişiden kurulur. Ayrıca bir yedek üye seçilir.

Denetleme kurulu, odanın muamele ve hesaplarını denetlemek ve bu hususta genel kurula rapor vermekle görevlidir. Denetçiler yönetim kurulu toplantılarına katılabilirler, ancak oy kullanamazlar.

Genel Sekreter ve memurlar

MADDE 29. — Odaların, işlerini çevirmekle görevli bir genel sekreteri bulunur.

Genel sekretere bağlı gereği kadar memur kullanılır.

Odaların gelirleri

MADDE 30. — Odaların gelirleri şunlardır:

- a) Yazılma parası, odaya yazılma sırasında alınır.
- b) Aidat, üyelerden yılda bir defa alınır.
- c) Munzam aidat, üyelerin meslekî çalışmaları sonunda bir yıl

içinde sağladıkları sâfi kazançları üzerinden % 2 oranında alınır.

- d) Odalar birliğinin yardımları,
- e) Diğer yardım ve bağışlar,
- f) Disiplin para cezaları,
- g) Çeşitli gelirler.

(a) ve (b) fıkralarında yazılı gelirlerle, odalarca belge düzenlenmesi, tasdik ve başkaca yapılacak hizmetler karşılığı olarak alınacak ücretlerin tutarları Yönetim kurullarının teklifleri üzerine Genel Kurulca belli edilir.

Organların feshi

MADDE 31. — Genel kurullar, yönetim kurullarını, disiplin kurullarını gerekli gördükleri durumlarda değiştirip yenilerini seçebilirler. Yeni seçilen kurullar sürenin kalan kısmını tamamlarlar.

Odaların kaldırılması ve tasfiyesi

MADDE 32. — Odaların kaldırılması ve tasfiyesinde aşağıdaki esaslar uygulanır.

Odaların kaldırılması ve tasfiyesi için, odaya kayıtlı üyelerin en az üçte birinin genel kuruldan yazılı istekte bulunması, bu istek üzerine, genel kurulun odaya kayıtlı üye adedinin üçte iki çoğunluğu ile, kaldırılma ve tasfiye için karar vermesi gerekir.

Bu suretle kaldırılmasına karar verilen oda hakkında anonim ortaklıkların tasfiyesi ile ilgili hükümler uygulanır.

Tasfiye sırasında taşınabilir ve taşınamaz mallar paraya çevrilir. Bu paralar yeddiemin sıfatı ile odalar birliğine verilir ve bir bankada saklanır. Kaldırılan oda, beş yıl içinde aynı çalışma bölgesinde yeniden kurulursa, bu para yeni odaya verilir. Beş yılın sonunda sözü edilen paralar odalar birliğine gelir olarak yazılır.

Odalar Birliği

MADDE 33. — Odalarca, kamu kurumu niteliğinde tüzel kişiliği olan bir birlik kurulur.

Birliğin adı «Türkiye Serbest Malî Müşavirler Odaları Birliği» dir.

Bu kanunda Odalar Birliği terimi birliğin kısaltılmış adı olarak kullanılmıştır.

Odalar Birliğinin merkez Ankara'dır.

Odalar Birliğinin görevleri

MADDE 34. — Odalar Birliğinin görevleri şunlardır:

- i) Meslekin olgunlaşması ile ilgili çalışmalarda bulunmak,
- b) Yönetmelikler yapmak ve onamak,
- c) Odalar arasında çıkacak meslekî anlaşmazlıkları kesin olarak çözümlmek,
- d) Millî ve milletlerarası meslekî kuruluşlara üye olmak ve bu çeşit kuruluşlar kurmak, milletlerarası meslek toplantılarına katılmak,
- e) Bu kanunla verilen başkaca görevleri yapmak ve meslekî konularda resmî makamlarca istenen bilgi ve mütalâaları vermek,
- f) Maliye Bakanlığınca verilecek görevleri yerine getirmek.

Odalar Birliğinin organları

MADDE 35. — Odalar birliğinin organları şunlardır:

- Genel kurul,
- Yönetim kurulu,
- Disiplin kurulu,
- Denetleme kurulu.

Genel kurul

MADDE 36. — Odalar Birliği genel kurulu, odaların üyeleri arasından seçecekleri delegelerden kurulur. Her oda, üyelerinin onda biri oranında delege seçer.

Delegelerin genel kurula katıma giderleri bağlı oldukları odalarca ödenir.

Genel kurul her yıl Haziran ayında toplanır. İlk toplantıda çoğunluk sağlanamadığı takdirde, toplantı bir ay sonraya bırakılır. Bu toplantıda çoğunluk aranmaz.

Toplantıyı idare etmek üzere üyeler arasından bir başkan, bir başkanyardımcısı ve lüzumu kadar sekreter seçilir.

Odalar Birliği yönetim kurulu lüzum görür veya mevcut odaların beştebiri yazı ile isterse, genel kurulun olağanüstü toplantıya çağırılması zorunludur.

Maliye Bakanı, meslekin genel yararları ve hazırlanacak malî ve meslekî kanun tasarıları hakkında görüş ve düşüncelerini almak üzere, genel kurulun toplantıya çağırılmasını yönetim kurulundan istiyebilir.

Genel kurulun görevleri şunlardır:

1. Odalar birliği yönetim kurulu, disiplin kurulu ve denetleme kurulu üyelerini seçmek,
2. Odalar birliği yönetim kurulunca hazırlanacak yönetmelikleri incelemek ve tasdik etmek,
3. Odalar birliği yönetim kurulunca hazırlanacak raporları incelemek ve tasdik etmek,
4. Odalar arasında işbirliği kurmak ve bunların geliştirilmelerini sağlamak gerekli görülecek tedbir ve kararları almak,
5. Odalar birliği bütçe ve kesinhesabını incelemek ve karara bağlamak,
6. Mesleki ilgilendiren işler hakkında teklifte bulunmak, uyulması zorunlu meslekî kararlar almak,
7. Odalar birliği yönetim kurulunu ibra etmek,
8. Sorumlu görülenler hakkında kovuşturmaya karar vermek.

Yönetim kurulu

MADDE 37. — Odalar birliği yönetim kurulu, genel kurulun bir yıl için seçeceği dokuz kişiyle kurulur. Ayrıca üç yedek üye seçilir.

Yönetim kurulu kendi üyeleri arasından bir başkan ve bir başkan yardımcısı seçer.

Yönetim kurulunun görevi, odalar birliğinin işlerini kanunlar ve bunların uygulamalarıyla, genel kurul kararları çerçevesinde yürütmek ve odalar birliğini temsil etmektir.

Yönetim kurulu, disiplin cezaları ile ilgili olanlar dışında yetkilerinin bir kısmını, üyelerinden bir veya birkaçına veya genel sekretere devredebilir.

Disiplin kurulu

MADDE 38. — Odalar birliği disiplin kurulu, odalar birliği genel kurulunca her yıl seçilecek beş üyeden meydana gelir. Ayrıca iki yedek üye seçilir. Yeminli malî müşavirler bu kurulda beşte üç oranında temsil edilir. Genel kurulda bu sayıda yeminli malî müşavir yoksa eksik miktar, odalara kayıtlı başka yeminli malî müşavirler arasından seçilerek tamamlanır. Disiplin kurulu kendi üyeleri arasından bir başkan ve bir başkan yardımcısı seçer.

Disiplin kurulu yeminli malî müşavirler hakkında verilecek disiplin cezaları ile ilgili işlemleri yapmak, oda disiplin kurullarının karar-

larına karşı yapılacak itirazları incelemek ve bu konularda gerekli kararları almakla görevlidir.

Yönetim kurulu üyeleri, disiplin kuruluna üye olamazlar.

Kurulun kararlarına karşı, tefhim veya tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde, yüksek disiplin kurulu nezdinde itiraz edilebilir.

Denetleme kurulu

MADDE 39. — Odalar birliği denetleme kurulu, genel kurulca üyeleri arasından bir yıl için seçilecek üç kişiden kurulur. Ayrıca bir yedek üye seçilir.

Denetleme kurulu, odalar birliğinin muamele ve hesaplarını denetlemek ve bu hususta genel kurula rapor vermekle görevlidir. Denetçiler odalar birliği yönetim kurulu toplantılarına katılabilirler, ancak oy kullanamazlar.

Genel sekreter ve memurlar

MADDE 40. — Odalar Birliğinin işlerini çevirmekle görevli bir genel sekteri bulunur.

Genel sekretere bağlı gereği kadar memur kullanılır.

Odalar birliğinin gelirleri

MADDE 41. — Odalar birliğinin gelirleri odalar birliğini kuran meslek kuruluşlarının kendi gelirlerinden odalar birliğinin hazırlıyacağı bir yönetmeliğe göre verecekleri paylar ile, alacakları ücret ve genel hükümler çerçevesinde sağlayacakları bağış ve yardımlardan meydana gelir.

Yüksek disiplin kurulu

MADDE 42. — Odalar Birliği disiplin kurulu kararlarına yapılacak itirazlar incelemeye yüksek disiplin kurulu yetkilidir.

Yüksek disiplin kurulu, Odalar Birliği genel kurulunca, yönetim kurulu dışından seçilecek üç yeminli malî müşavir le Maliye Bakanlığınca seçilecek, üç maliye hesap uzmanından kurulur. Ayrıca birer yedek üye seçilir. Bu kurula, memur üyelerden biri başkanlık eder. Kurulun görev süresi üç yıldır.

Yüksek disiplin kurulu kararlarına karşı, tefhim veya tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Maliye Bakanlığı nezdinde itiraz edilebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Meslek kütüğü ve ruhsatlar
Meslek kütüğü

MADDE 43. — Odalar Birliğinde bir meslek kütüğü tutulur.

Her yıl, kütüğe yazılı meslek mensuplarından yeni ruhsat almış olanların ad ve soyadlarını, iş yerlerini, bağlı oldukları odaların adlarını gösterir alfabetik bir liste odalar birliğince düzenlenir ve yayımlanır.

Meslek ruhsatları

MADDE 44. — Meslek mensuplarına 6 ncı maddede sözü geçen ruhsat, karşılık tutarı bağlı olduğu veya katılmak istediği odaya ödemek suretiyle Odalar Birliğince verilir.

Yeminli malî müşavirlerin ruhsat karşılık tutarları da bağlı oldukları veya katılmak istedikleri odalara ödenir.

Yukarda sözü geçen ruhsatların karşılık tutarlarını yıllık aidatın iki katını geçmemek üzere, Odalar Birliği belli eder.

Kütükten çıkarma

MADDE 45. — Meslekin, bu kanunda yazılı şartlarını kaybedenler, disiplin kurulunca haklarında meslekten çıkarma kararı verilenler, kendi istekleri ile ayrılanlar veya vefat edenler kütükten çıkarılırlar.

Kütükten çıkarmayı gerektiren durumun ortadan kalktığını ve ilk yazılmaya esas olan şartların varlığını ispat eden kişiye kütükteki eski yeri geri verilir.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli hükümler

Kapsam anlaşmazlıklarının mercileri

MADDE 46. — Belirli işlerin 2 nci madde kapsamına girip girmeyeceği, belirli hizmetlerin 7 ve 13 ncü maddelerde gösterilen hizmetlerden sayılıp sayılmıyacağı konularda meydana gelecek anlaş-

mazlıkların çözüm yeri, birinci derecede odalar birliği, ikinci derecede Maliye Bakanlığıdır.

Belirli öğretim kurumlarının 6 ncı maddenin (a) fıkrası kapsamına girip girmeyeceğı konusundaki anlaşmazlıklar Millî Eğitim Bakanlığınca çözümlenir.

Meslek unvanlarının korunması

MADDE 47. — «Serbest malî müşavir», «yeminli malî müşavir» unvanlarının, sözü edilen bu ad, terim ve kavramlara karışacak, onlara benziyecek her türlü unvan, ibare veya remizlerin, kanunen hakları olmıyanlarca her ne suretle olursa olsun, kullanılması yasaktır.

Meslek sırları

MADDE 48. — Meslek mensupları ve bunların yanında çalışanlar, işleri dolayısıyla öğrendikleri sırları, ifşa edemeyecekleri gibi, çeşitli kanunlarla muhbirlerle tanınan hak ve menfaatlerden de faydalanamazlar.

İş sahibinin rızası bulunsa bile kendilerine tevdi edilen sırları açığa vuramaz ve tanıklığa zorlanamazlar.

Reklâm yasağı

MADDE 49. — Meslek mensuplarının iş celbi hususunda teşebbüslerde bulunmaları, gazetelere reklâm mahiyetinde ilân vermeleri yasaktır.

Meslek mensuplarının ücretleri

MADDE. 50 — Meslek mensuplarının ücretleri taraflar arasında serbestçe belli edilir. Ücretin karşı tarafa tahmili gerektiğı ahvalde o bölgedeki baro tarifesi uygulanır. Şu kadar ki, ücretler, işin hâsılasına ortaklık şeklinde belli edilemez.

Üye aidatını ödemiyenler

MADDE 51. — Aidat takvim yılının ilk ayında ödenir.

Bir takvim yılına ilişkin, munzam aidat ertesi yılın Mayıs ve Kasım aylarında iki eşit taksitte ödenir.

Süresinde ödenmeyen aidat ve munzam aidat yüzde yirmi zamlı olarak alınır.

Yapılan bildiriye rağmen, aidat veya munzam aidatını zorlayıcı sebep olmaksızın, ödenmesi gereken takvim yılının sonundan itibaren, üst üste iki yıl ödemeyenler geçici olarak işten alıkonulur.

YEDİNCİ BÖLÜM

Ceza hükümleri

Sorumluluk ve teminat

MADDE 52. — Meslek mensuplarının mesleklerinin yürütülmesinden dolayı sorumlulukları, genel ve özel kanunların hükümlerine göre belli edilir.

Şu kadar ki, görevlerinden doğan veya görev sırasında işlenen suçlarından dolayı haklarında kovuşturma yapılması Maliye Bakanının iznine bağlıdır.

Soruşturmayı yürütecek olanlar Maliye Bakanlığınca belli edilir. Soruşturma yapmakla görevlendirilenler delilleri tesbit etmeye, ifade almaya, bilirkişi tâyinine, sanıklar ve suç ile ilgili görülen diğer şahıslar nezdinde ve bunların üzerlerinde, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun arama ile ilgili hükümleri çerçevesinde hâkim kararına istinaden arama yapmaya yetkilidir.

Disiplin cezaları

MADDE 53. — Meslek mensuplarının meslekî nitelik ve görevlerinin gereğine uymıyan durum ve fiillerinden dolayı, durum ve fiillerin ağırlık derecesine göre haklarında disiplin cezaları uygulanır.

Disiplin cezaları şunlardır:

1. İhtar,
2. Tevbih,
3. 100 liradan 1000 liraya kadar para cezası,
4. Bir yıldan az, beş yıldan çok olmamak üzere geçici olarak işten alıkonma,
5. Yeminli niteliğini kaldırma,
5. Meslekten çıkarma.

Adli kovuşturma ve yargı hükümleri, disiplin cezalarının uygulanmasına engel olamaz.

Disiplin cezaları kesinleşmedikçe uygulanamaz.

Hakkında disiplin cezası takibatına girilen şahsın savunması alınmadıkça disiplin cezası uygulanamaz.

Disiplin cezasını gerektiren fiillerin vukundan itibaren beş sene geçmiş ise takip yapılamaz. Disiplin cezasını gerektirecek fiil suç teşkil ettiği ahvalde, suça ait zamanaşımı uygulanır.

Para cezası hakkındaki kararlar icra ve iflâs Kanununun ilâmların icrası hakkındaki hükümlerine göre infaz olunur.

Meslek Nizamlarına aykırı hareket edenler meslek unvanlarını haksız kullananlar

MADDE 54. — Kanunun 4 ve 47 nci maddelerine aykırı hareket edenlerle, disiplin kurulu kararı ile geçici olarak işten alıkonanlardan veya meslekten çıkarılanlardan veya yeminli niteliği kaldırılanlardan meslek unvanlarını kullanmaya devam edenler hakkında mahkeme kararı ile 100 liradan 1000 liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

Suçun tekrar işlenmesi halinde para cezasından başka üç aya kadar hapis cezası da verilir.

Sırları ifşa edenler

MADDE 55. — Kanunun 48 nci maddesi hükmüne aykırı hareket edenler hakkında Türk Ceza Kanununun 198 nci maddesindeki ceza iki kat olarak uygulanır.

Temel ilkelere aykırı hareket

MADDE 56. — 3 ncü maddede yazılı temel ilkelere aykırı hareket eden meslek mensupları hakkında ilkin, geçici işten alıkonma, tekrarında meslekten çıkarma cezaları uygulanır.

5 nci maddenin (c) bendinde yazılı suçlardan mahkûm olan meslek mensupları hakkında kesin olarak meslekten çıkarma cezası uygulanır.

Kararlar ve huzur hakkı

MADDE 57. — Bu kanunda adı geçen komisyon ve kurullar ço-

ğunlukla toplanır ve toplantıya katılanların çoğunluğu ile karar alır. Oyların eşitliği halinde başkanın katıldığı görüş kabul edimiş sayılır.

Sınav komisyonları üyelerinin tam sayısı ile toplanır.

Komisyon ve kurullar başkan ve üyelerine katılacaklar toplantıları için, Odalar Birliği Yönetim Kurulunca uygun görülüp kararlaştırılacak tutarlarda huzur hakkı ödenir.

Komisyon ve kurulların Devlet memuru olan başkan ve üyelerine ödenen huzur hakları Devlet memurları Kanununun 30 uncu maddesi kapsamı dışındadır.

Yönetmelik

MADDE 58. — Aşağıdaki ilke ve esaslar yönetmeliklerle belli edilir:

1. Mesleke katılmak isteyenlerin başvurma usulleri,
2. Meslek sınavlarının açılışı, şekil ve konuları ve stajyerlerin bağlı olacağı esaslar,
3. Tasdikin kapsamı, tasdik raporlarının çeşidi, şekilleri verileceği yer,
4. Odalar ve Odalar Birliğince ücret karşılığında yapılacak hizmetler,
5. Genel sekreterlerin görev ve yetkileri ve memurların özlük işleri ve ücret durumları,
6. Oda organlarının feshi halinde, bu organların yeniden kuruluşuna kadar işlerin ne şekilde yürütüleceği,
7. Odalar Birliğinde kurulacak meslek kütüğünün ne şekilde tutulacağı,
8. Serbest ve yeminli malî müşavirlerin tutmak zorunda oldukları defter, yazı, belge, çalışma notları ve dosyalar ile bunların saklanacakları süreler,
9. Disiplin kurulları ve Yüksek Disiplin Kurulunun çalışma usul ve esasları, disiplin cezalarını gerektiren hal ve fiillerle bunlara uygulanacak cezalar ve para cezalarının ödeneceği süreler,
10. Yukarda sayılanlar dışında gerekli görülecek sair konular.

Yönetmelikler Odalar Birliğince hazırlanır ve Maliye Bakanlığınca onaylandıktan sonra yürürlüğe girer. Bakanlık bu yönetmelikler üzerinde gerekli değişiklikleri yapabilir.

GEÇİCİ HÜKÜMLER

Kanunun yayımında serbest malî müşavir olma

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu kanunun yayımı tarihinde 2 nci maddede yazılı işlerle üç yıldan beri serbest olarak meşgul bulunanlar veya aynı süre ile evvelce meşgul bulunmuş olanlar, 5 nci madde ile 6 ncı maddenin (a) bendinde yazılı şartları haiz oldukları takdirde, geçici 2 nci madde gereğince kurulacak komisyonlara gerekli belgelerle başvurarak, «Serbest malî müşavir» unvanının kendilerine tanınmasını istiyebilirler.

Ayırma komisyonlarının kuruluş ve görevleri

GEÇİCİ MADDE 2. — Maliye Bakanlığınca belli edilecek yerlerde ayırma komisyonları kurulur. Bu komisyonlar, Maliye Bakanlığının üç temsilcisi ile Ticaret ve Sanayi odalarını temsil eden iki üyeden kurulur.

Komisyonu, memur üyelerden biri başkanlık eder.

Ayırma komisyonlarının hangi yerlerde ve hangi tarihlerde çalışmaya başlayacağı Maliye Bakanlığınca belli edilerek, Resmî Gazete ile, ayrıca, Maliye Bakanlığınca gerekli görülecek yerlerde, gündelik gazetelerden birinde veya sair suretlerle ilân olunur.

Bu komisyonlara, çalışmaya başlayacakları tarihten itibaren bir ay içinde başvurulması gerekir.

Kanunun yayımı tarihinde 2 nci maddede yazılı işlerle üç yıldan beri serbest olarak meşgul bulunanlar bağlı oldukları vergi dairelerinin, diğerleri ikametgâhlarının bulunduğu yerlerde kurulacak ayırma komisyonlarına başvururlar.

Maliye Bakanlığı aynı yerde birden çok ayırma komisyonu ve bir bölgedeki işlerle uğraşmak üzere belirli yerlerde bölge ayırma komisyonları kurabilir.

Komisyonların çalışma usul ve esasları Maliye Bakanlığınca bir yönetmelikle belli edilir.

Bu yönetmelik bütün ayırma komisyonlarınca uygulanır.

Komisyonlar, başvuranların durumlarını bu kanuna uygun olup olmadığını, geçmişteki hizmetlerini kişisel ve toplumsal türlü durumlarını inceleyip soruşturarak ve takdir haklarını kullanarak karar verirler.

Bu incelemeler ve soruşturmalar sırasında başvuranlar, komisyonlarca istenecek her türlü belgeleri ibraz etmek zorundadırlar.

Komisyonların kararlarına karşı, bildirme tarihinden başlayarak 15 gün içinde Maliye Bakanlığı nezdinde itiraz edilebilir.

İstekleri reddolunanların, bu kanun hükümleri çerçevesinde mesleğe girme hakları saklıdır.

Kanunun yayımında yeminli malî müşavir olma

GEÇİCİ MADDE 3. — 15 nci maddedeki şartları haiz olup da, kanunun yayımı tarihinde görevlerinden ayrılmış bulunanlar ile maliye hesap uzmanlığı veya maliye müfettişliğinden ayrılıp da 2 nci maddede yazılı işlerle serbest olarak meşgul bulunmuş veya bulunmakta olanlardan bu görevlerde geçen hizmet süreleri toplamı yedi yılı bulanlar, kendilerine yeminli niteliğinin tanınmasını kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde Maliye Bakanlığından istiyebilirler.

Bakanlık, bunların durumlarının bu kanuna uygun olup olmadığını, memuriyette ve serbest hayattaki hizmetlerini, kişisel ve toplumsal türlü durumlarını inceleyip soruşturarak ve takdir haklarını kullanarak karar verir.

Genel bütçeden yardım

GSÇİCİ MADDE 4. — Meslek kuruluşlarının kendilerini idare edecek duruma geldikleri Maliye Bakanlığınca belli edilinceye kadar bu kanunla verilen işlerin yapılabilmesi için, en çok beş yıl süre ile Maliye Bakanlığı Bütçesinde açılacak bir bölümden yardım yapılır.

Yönetmeliklerin düzenlenmesi

GEÇİCİ MADDE 5. — Bu kanunda sözü geçen yönetmelikler kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç iki yıl içinde düzen-

Meslek kuruluşlarının kurulmasından önceki çalışmalar

GEÇİCİ MADDE 6. — Meslek kuruluşlarının kurulmasına kadar bu kuruluşlara verilen görevler, Maliye Bakanlığı hesap uzmanları kurulunca yerine getirilir.

Yürürlük maddeleri

MADDE 59. — Bu kanun yayımı tarihinden üç ay sonra yürürlüğe girer.

MADDE 60. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

16. 3. 1966

peçya

Başbakan
S. Demirel

Ulaştırma Bakanı
S. Öztürk

Devlet Bakanı
A. F. Alişan

Devlet Bakanı
C. Bilgehan

Dışişleri Bakanı
İ. S. Çağlayangil

Adalet Bakanı
H. Dinçer

Ticaret Bakanı
M. Zeren

Maliye Bakanı
İ. Gürsan

Sağ. ve Sos. Y. Bakanı
E. Somunoğlu

İçişleri Bakanı
F. Sukan

Çalışma Bakanı
A. N. Erdem

Bayındırlık Bakanı
E. Erdinç

Devlet Bakanı
R. Sezgin

Tarım Bakanı
B. Dağdaş

Millî Savunma Bakanı
A. Topaloğlu

En. ve Ta. Kay. Bakanı
İ. Deriner

Millî Eğitim Bakanı
O. Dengiz

Turizm ve Ta. Bakanı
N. Kürşad

Güm. ve Tekel Bakanı
İ. Tekin

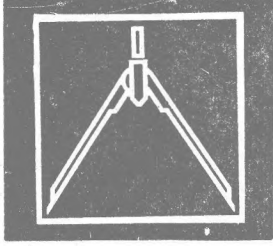
İmar ve İskân Bakanı
H. Menteşoğlu

Sanayi Bakanı
M. Turgut

Köy İşleri Bakanı
S. O. Avcı

Devlet Bakanı
K. Ocak

beciya

Yatırım projeleri teşvik tedbirleri ve uygulamalar

Nurettin ÖZŞİMŞEK

Memleketimizde aktüel baş sorun şüphesiz çağdaş sanayileşme düzenine ulaşmaktır.

Kaynakların ve tasarrufların daha geniş ölçüde sınaî alana kaydırılması amacıyla plânlı döneme girilmiş çeşitli teşvik tedbirleri de uygulama alanına konulmuştur.

Kalkınma Plânlarımızın temel ilkesi; memleket Kalkınmasının hürriyet düzeni içinde gerçekleştirilebilmesidir. Bu itibarla, hazırlanan ve yürürlüğe konan yıllık Uygulama Programlarının özelliği Kamu Sektörü için emredici ve özel sektör için de yol gösterici olmalarıdır.

Yukarıda zikredilen «Yol göstericilik» vasfı yanında özel sektöre tanınan teşvik tedbirleri ve diğer kolaylıklar da önemli yer tutmaktadır.

1967 yılına kadar çeşitli merci ve kurumlar tarafından yürütülmekte olan teş-

vik tedbirleri 933 sayılı kanunla teşkil edilen ve Devlet Plânlama Teşkilâtı Müsteşarlığına bağlanan «Yatırımları ve İhracatı Geliştirme ve Teşvik Bürosu» uhdesinde toplanmıştır.

Şu halde yatırım yapacaklarla sanayicilerimizin ilk başvuracakları ve gözönünde bulunduracakları ana kaynak kalkınma Plânı ve Yıllık Uygulama Programlarıdır.

Bir yatırım teşebbüsünün ilk safhasını Yatırım Projesi'nin hazırlanması teşkil etmektedir.

İşte bu yazının amacı, sanayi alanında yatırım yapmak isteyen müteşebbislere veya mevcut tesisini tevsî edecek sanayicilerimize «Yatırım Projelerinin» bilimsel esaslara dayandırılarak nasıl hazırlanacağı, kredi, tahsis, öncelik vermede yetkili Mercilere ne şekilde takdim edileceği hakkında, pratik değeri olan bilgileri topluca vermektir.

Memleketimizde sınaî alandaki gelişmenin yıldan yıla gözle görülür bir artış temposu gösterdiği bir gerçektir.

Kalkınma hamlemizde önemli bir yeri ve rolü olan Özel Teşebbüsün, çalışmalarını gerçekleştirmede ve sağlam bir zemin üzerinde gelişmesinde, bir taraftan bugün ekonomi biliminin sağladığı metod ve verilerden faydalanması, diğer taraftan uygulamacı Daire ve Kurumlarla da mevzuat, tatbikat yönünden paralellik kurması gerekmektedir.

Bu nedenlerle Sanayicilerimize bilimsel çalışmalarında yardımcı olmak, lüzumlu kaynakları göstermek ve uygulaması zorunlu ve faydalı formaliteleri açıklamak suretiyle, zaman ve emek kaybına uğramadan, kestirme yoldan hedeflerine ulaşmaları için bir ışık yakmağa çalışacağız.

Sanayi terimi ,belirli bir ekonomik bünyede sürekli olarak üretim yapan tesislerin tümünü ifade eder.

Sanayici bir sınaî tesisi, fabrikayı serbest tercih ve kararlarıyla kuran, yöneten kişidir.

Konu bu tanımlamalara göre karşılıklı ilişkiler açısından ele alındığından; ileri bir üretim tekniği, bu tekniğin ihtiyaç gösterdiği makina, cihaz ve hizmetler itemine uygun bir ortam, ham ve yardımcı maddelerin sağlanacağı piyasa ve son olarak da üretimi massedecek tüketici bir pazarın varlığı, bir sınaî tesis tasavvurunun realize edilebilmesi için ön şartlar olarak ortaya çıkmaktadır.

İşte sanayici tercih ve kararlarını bu faktörlere göre değerlendirecek ve teknik, ekonomik, hukukî nitelikteki ilişkilerini iktisat ilminin belirli prensiplerine dayandırmak suretiyle ve toplumun koyduğu

mevzuat çerçevesinde tesisini kuracak ve işletecektir.

Burada öncelikle, bir sınaî tesis kurma tasavvurunda branş seçimi ve projenin nasıl hazırlanacağı, risklerin nasıl enaz seviyeye indirilebileceği kurulacak tesisin geleceği yönünden ilk gösterge olacaktır.

Bir müteşebbis için branş seçmede başvurulacak ilk kaynak, Kalkınma Plânı ve Yıllık Uygulama Programlarıdır.

Bu dökümanlar aynı zamanda memleket ekonomisinde ihtiyaç duyulan faaliyet sektörleri ile, Sınaî Maddelelere Üretim ve Satış Tablolarını ve Talep ve Tüketim tahminlerini de vermektedir.

Branş ve üretim nev'i tercihi, memleket ihtiyaçlarına uygun olarak, bu kaynaklara göre yapıldıktan sonra, yer seçimi ve buna bağlı bir pazar-piyasa etüdü ve müsabet sonuç verdiği takdirde, projenin yazılı bir döküman (rapor) haline getirilmesi safhasına gelinecektir.

İşte bu safhada, sınaî projenin ilgili mercilere takdimi ve kredi-tahsis ve mevzuatın tanıdığı diğer avantajlardan faydalanılabilmesi için, malî portesine göre 3 ayrı şekilde hazırlanması gerekiyor :

1 — Malî Portesi (200.000) \$ kadar olan Yatırım Projeleri (Anlaşmalı Memleketler Kontenjanından realize edilecek projeler dahil) Türkiye Odalar Birliğine intikal ettirilecektir.

2 — 200.000 \$ ve daha yukarı miktardaki projeler Devlet Plânlama Teşkilâtından «Teşvik Belgesi» alındıktan sonra yine T. Odalar Birliğine takdim edilecektir.

3 — Dış kaynaklardan sağlanan yatırım kredilerinin özel projelere dağıtımı ve uygulanması Türkiye Sınaî Kalkınma Ban-

kası tarafından yapılmaktadır. (*)

Bu kaynaktan yararlanmak istenilen ve portresi enaz (50.000) \$ olan projeler için de T. Sinaî Kalkınma Bankasına müracaat gerekmektedir.

Yukarıda açıklanan 3 müracaat şekli herne kadar temelden aynı iktisadî ilkelere dayalı proje taslaklarını ihtiva etmekte ise de, uygulamada, nisbeten az bilinen ve müteşebbisler için daha avantajlı bulunan T. Sinaî Kalkınma Bankası tatbikatını örnek olarak vermede fayda mülâhaza ediyoruz.

T. Sinaî Kalkınma Bankasına müracaat şekli :

Bu bankadan kredi veya iştirak şeklinde yardım talebinde bulunmak için, içinde malî, teknik ve ekonomik sorular bulunan özel bir formüler alınarak doldurulur.

Formülere ayrıca makinelere ait proforma faturaların ve inşaat ve yerleştirme plânlarının da eklenmesi lâzımdır.

«Kredi Talep edenlere mahsus sual varakası» başlığını taşıyan formülerde, proje'ye ilişkin olarak yeralan önemli hususlar şunlardır :

A — Genel Sualler : (Firmanın ismi, Adresi sanayiî nevi) (talep edilen döviz miktarı v. s.)

B — Mali sualler :

- Vücuda getirilecek tesisatın maliyeti
(Arazi-Bina - Makineler - Tesisat, Montaj Alet ve Demirbaşlar)
- İşletme Sermayesi ihtiyacı
- İlk tesis masrafı
- Bankadan talep edilen kredinin miktarı ve projenin hangi kısmın-

da kullanılacağı

- Öz kaynaktan temin edilecek sermaye
- Bankadan alınacak Kredinin ne kadar müddet içinde ödenmesinin uygun görüldüğü

C — Teknik Sualler :

- İmâl edilecek malın nev'i, cinsi, evsafı
- Tesis edilecek Fabrikanın imalat programı
- Günlük kapasitesi, çalıştırılacak ekip, proje tevsiie aitse ilâve kapasitesi nedir?
- Ham maddeden mamûle kadar imalat safhaları

D — İnşaatla ait Sualler :

- Arsa (mevkii, sahası, alınış bedeli) henüz satın alınmamışsa takribi fiatı)
- İşletme binaları, depolar, idare binaları olmak üzere 1/500 ölçüsünde umumî vaziyet plânı
- Makina ve tesislerin oturmasını gösteren 1/200 mikyasında makina yerleştirme plânları

E — İşletme Kısımına ait Sualler :

- Fabrikada kullanılacak ham ve yardımcı maddelerin nevi, cinsi, evsafı
- Yerli ve ithal malı olanlar hangileridir?
- Yerlilerin mübayaa fiatı
- İthal mallarının CİF fiatı
- İthal Mallarına ödenecek Gümrük resm iile gider vergisinin nisbetleri
- Her iki çeşit malın fabrika ambarrına teslim maliyeti
- Elektrik enerjisi ve temin edilecek suyun miktarı ve maliyeti

- İşçi ve ücret durumu (İdare, Teknik personel ve işçi kadrosu ve bunlara sigorta primleri hâriç yapılacak yıllık ödemelerin toplamı)

F — Maliyet hakkında sualler :

- Bir maliyet deversi için hammadde, yardımcı madde, enerji, yakıt, umumî masraflara göre yapılmış bir maliyet tablosu

G — İktisadî Sualler :

- Memlekette ve bölgede aynı malî istihsal eden başka tesisler varsa, adetleri, günlük kapasiteleri
- İmâl edilecek mamûlün perakende ve toptan carî satış fiyatları, kâr hâdleri, mamûllerin tâbî olduğu vergiler ve nisbetleri
- Mamûllerin benzeri ithal edilmekte ise; cinsleri son birkaç yıla ait ithalât miktarı ve kıymetleri, FOB-

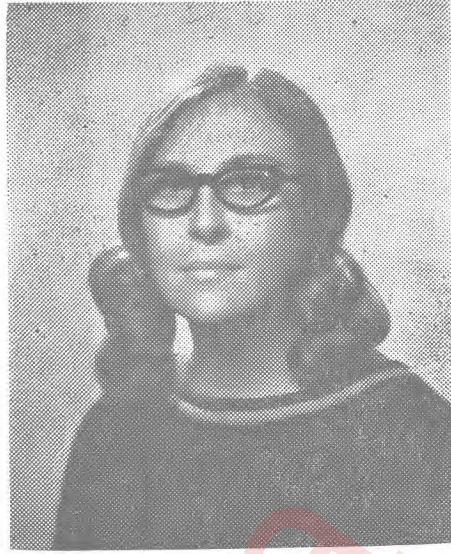
CIF fiyatları vs. z

- Mamûle olan memleket ihtiyacı ve istihlâk tahminleri
- Mamûlün ihracı düşünülüyorsa hangi memleketlere, ne miktar ve FOB ihraç fiatı.
- Fabrikanın kuruluş yeri ve bunun tercihindeki sebeplerin kısa bir izahı.

Yukarda ana çerçevesi verilen Sual Varakasının tanzimi ve müracaat dilekçe-siyle Bankaya verilmesini takiben, Banka- ca proje teknik, ekonomik incelemeye ve malî tahlile tâbî tutulmaktadır.

İştirak ya da Kredi kararını takiben mukavele imzalanır. Kredi duruma göre 4-10 yıl arasında vadiye bağlanır. İcabına göre muayyen bir ödemesiz devre de kabul edilir.

Banka ancak Anonim Şirketlere ve Şirket Sermayesinin % 25'i oranında iştirak edebilmektedir.

Nukhet Aksoyun Ankara Resim Sergisi

Nukhet Aksoy 1970 Ankara sergisini Ocak ayında, Devlet Güzel Sanatlar Galerisinde açtı. Sergi çok başarılı oldu. Açılış kokteylinde Milli Eğitim Bakanı Orhan Oğuz, M. E. Bakanlığı Kültür Müsteşarı Muavini Cahit Kulebi, Güzel Sanatlar Genel Müdürü Mukerem Keymen, Ankaralı İktisatçılar ve Sanatçılar göze çarpıyorlardı.

Nukhet Aksoy fakültemizin 945 mezunlarından Resim EğitiminiERCÜMENT KALMIK atölyesinde yapmış, Nuri İyem ve Bedri Rahmi Eyüboğlundan dersler almış. 965 ten bu yana birçok yurt içi ve yurt dışı sergilerine katılmış Pariste gümüş madalya, Vichy Bienalinde Uluslararası Birincilik ödülü altın madalya almış. Taksim galerisinde 2 sene önce ilk kişisel sergisini açmış, Ankara sergisi ikincisi. önümüzdeki Mayısın 29 unda Taksim galerisinde İstanbul 970 sergisi için hazırlanıyor.

Ankara sergisi kataloğunda Bedri

Rahmi Eyüboğlu takdim yazısında Nukhet Aksoy, Boyayı Renk yapabilen sayılı ressamlarımızdandır demekte, boyanın renk oluşunu bir kelime oyunu değil bir resim sorunu saymaktadır.

Nuri Abaç Dünya gazetesinde yazdığı kritiklerle : Nukhet Aksoy gerçekten renk akımının sağlam öncülerinden saymakta, tuvallerinde, eski Ebrû sanatının halkalanan biçim ve renkleri modern sanatın anlatım kuralları ile yeni bir biçim kazanıyor demekte.

Yabancı kritikler: Tabii şekillerin plastik ifadesinde analizi çok ileriye götürebilen sürealist cinsten bir ifadeye sahip kuvvetli bir grafzimi var demekteler.

Kendisine nasıl çalıştığı sorulduğunda : «Gördüğüm, beğendiğim şeyleri tuvale geçirmekle başladım, zamanla biçimde ve renkte ayıklamalar ve eklemeler oldu. Bana göre güzeli aramaktayım.» demektedir.

ARSLAN

tek
veya
BLOK
•yapı tuğlası

• ateş tuğlası
ateş harçları
izolasyon tuğlası

Eyüp İstanbul

Telefon : Fab. : 23 22 10
Mz. : 44 30 40

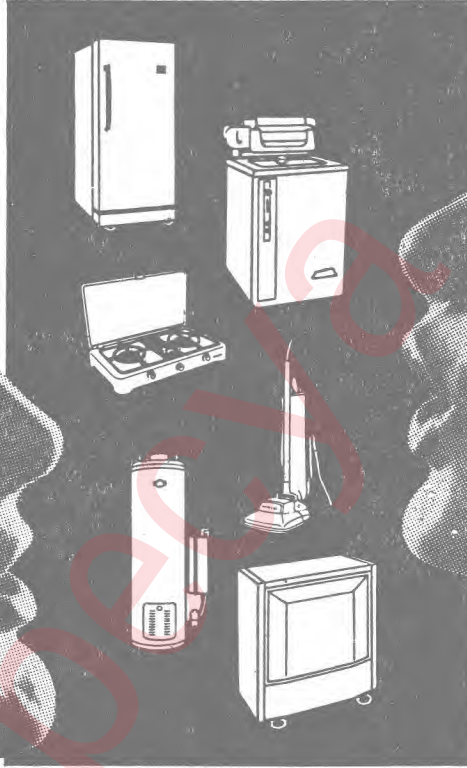
11

st

Yuvanızda

ARÇELİK

rahatlığı

Kendi sahasında Türkiye'nin en güçlü ve modern teşkilatını kurarak batı seviyesindeki tesislerinde senelerdenberi çeşitli elektrikli ev aletleri imal eden ARÇELİK, bunları *en uygun fiyatlarla* satın alabilme imkânını halkımıza sağlamış bulunuyor.

Eskiden vitrinlerde seyredilen buzdolabı, çamaşır makinası, süpürge, gaz sobası, ARÇELİK'in seri imalât imkânları sayesinde bugün en mütevazı Türk yuvasında dahi sevinçle kullanılıyor... *Türk halkının mutluluğunu sağlıyor.*

ARÇELİK

**DÜNYADA
EN ÇOK SATILAN
ÇAMAŞIR MAKİNASI
ELEKTRİK SÜPÜRGESİ**

MATAŞ TİCARET A. Ş.
Halaskârgazi Cad. 133 Pangaltı - İstanbul Tel: 46 20 75

11/2068

(Maran : 883)

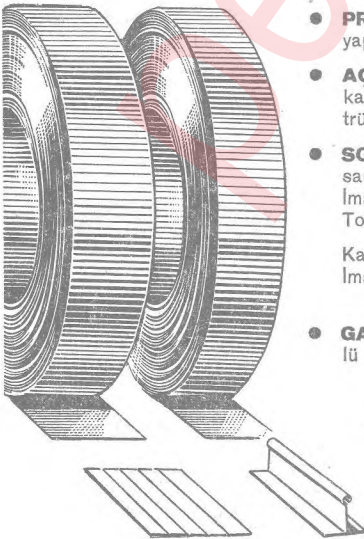
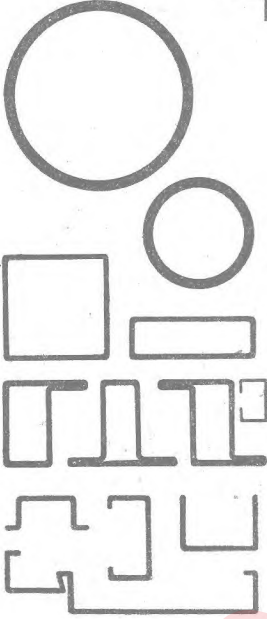

BORU SANAYİİ A.Ş.

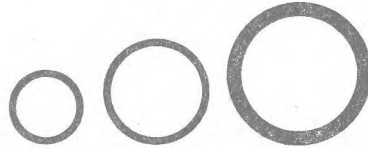
İSTANBUL

Tophane, Salıpaazarı Han Kat 8 Karaköy — İstanbul
Telefon : 49 00 03 Telgraf : BORUSAN - İstanbul

1968 YILI İMALÂT PROGRAMI

- **SU VE GAZ BORULARI :** TSE 301-DIN 2440 a göre Galvanizli, Siyah ve Bitüm kaplamalı olarak 1/2", 3/4", 1", 1 1/4", 1 1/2", 2", 2 1/2", 3", 4"
- **SULAMA BORULARI :** 51, 63, 76, 89, 102 ve 127 mm. çaplarında 0.8-1.5 mm. et kalınlığında.
- **PRESİZYON BORULAR :** TSE 302-DIN 2394 e göre 9, 13, 16, 19, 21, 25, 32, 38, 42, 48, 51, 60, 76, 89, 100, 120, mm. çaplarında ve 0.8-2.5 mm. et kalınlığında
- **PRESİZYON BORULAR :** (Soğuk çekilmiş) : TSE 302 - DIN 2393 e göre
- **KAZAN BORULARI:** TSE 416-DIN 2458 e göre 51, 57, 63, 76, 83, 89, 95, 102, 108, 114, 127 mm. çaplarında.
- **GENEL MAKSATLAR İÇİN BORULAR :** 9-200 mm. çapında, 0.8 - 5 mm. et kalınlığında
- **ÖZEL MAKSATLAR İÇİN BORULAR:** Paslanmaz çelikten, alüminyum ve sair metallerden mamul borular.
- **PROFİL BORULAR:** Muhtelif şekil ve ölçülerde yapı elemanları profilleri.
- **AÇIK PROFİLLER:** Muhtelif şekil ve ölçülerde, kapı ve pencere kasaları, ile hafif çelik konstrüksiyon profilleri.
- **SOĞUK ÇEKME ÇEMBERLİKLER :** (Çeşitli sanayi ihtiyacı çemberler, ambalaj çemberleri) İmalât normu DIN 1624
Tolerans „ DIN 1544 e göre
Kalite : St 0, St 1, St 2, St 3
İmalât ölçüleri : Genişlik 15 ilâ 400 mm.
Kalınlık 0,3 ilâ 3 mm.
- **GALVANİZLEME İŞLERİ :** Sıcak daldırma usulü ile boru, profil, soğutma bloku, tekne v.s.

ASABI...

...baş ağrılarına karşı

GRİPİN

GRİPİN, baş, diş, adale,
sinir, lumbago ve
romatizma ağrılarını
teskin eder

GRİPİN, grip ve nezle
başlangıcında birçok
fenalıkları önler

GRİPİN, 4 saat ara ile
günde 3 adet alınabilir

faydalıdır

ENERJİ NAKLİNDE

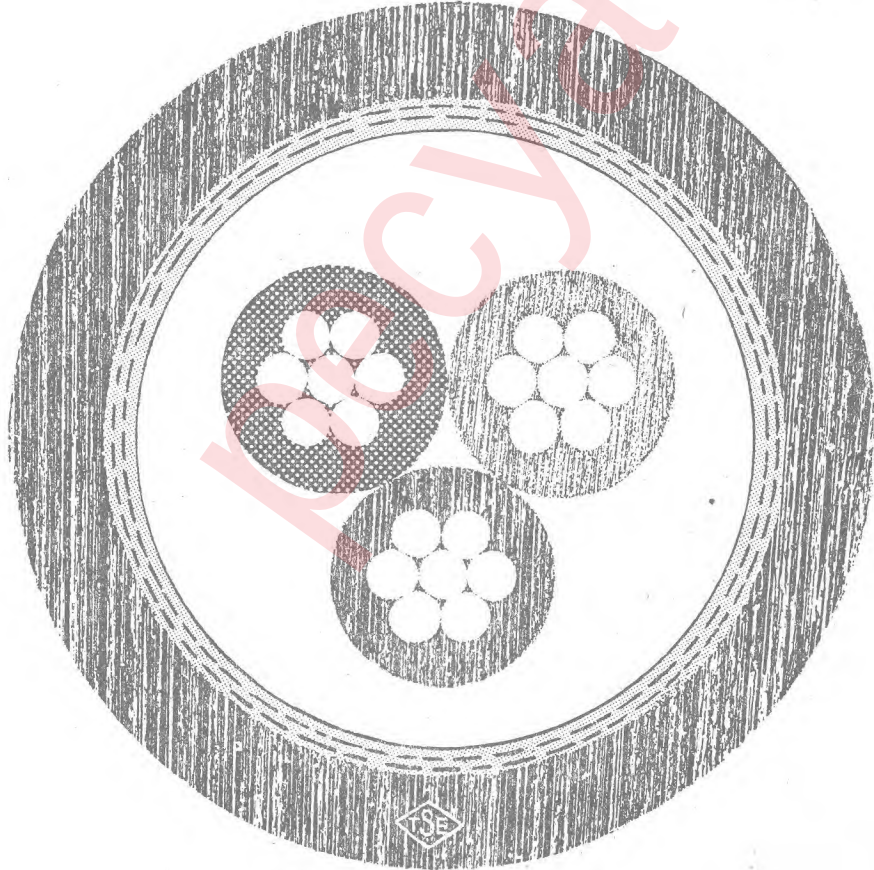
Candamarı

Bir sınaî tesis insan vücuduna benzer. Her ikisinin de enerjiye ihtiyacı vardır. Sınaî tesisin enerjisi elektrik, candamarı da enerjiyi nakleden yeraltı kablosudur.

Devamlı enerji için daima KAVEL'e güveniniz.

KAVEL

(Admar : 7001)

admar — 48 42 36

KABLO VE ELEKTRİK MALZEMESİ A.Ş.
İSTİNYE — İSTANBUL tel: 63 34 00

**Şiddetli
baş
ağrılarına
karşı**

0 - 145

OPON
KULLANINIZ

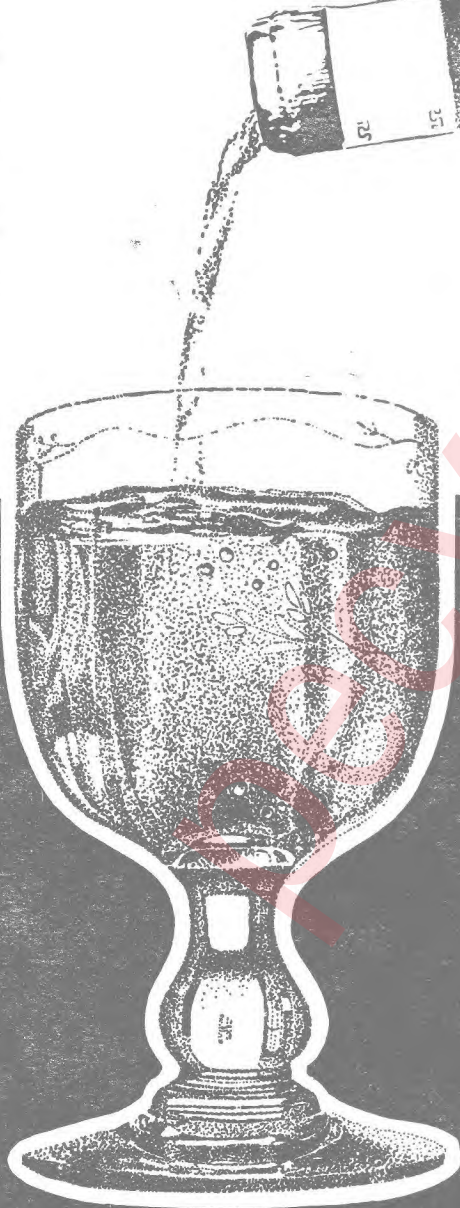
(Yeni Ajans : 2003)

OPON, baş, diş, adale, sinir, lumbago, romatizma ağrılarını teskin eder

OPON, bayanların muayyen zamanlardaki sancılarında faydalıdır

OPON, günde 6 tablet alınabilir

TEKEL

**ŞARAP
SANAYİİNDE**

S

ŞÖHRET

buzbağ
trakya
ürgüp
barbaros
narbağ

(Basın : 60353)

BUGÜNÜN
KÜÇÜKLERİ
YARININ
BÜYÜKLERİDİR.

ÇOCUKLARINIZI
TASARRUFA
ALİŞTİRİNİZ

T.C.ZİRAAT BANKASI